

PROTOCOLULU

a III.a

Adunarei generali a Asociatiu-
nei Transilvane pentru Literatur'a
romana si Cultur'a Poporului Ro-
manu, tienuta in 7. si 8 Sep-
tembre s. n. 1863. in Opidulu
Blasiu.

S a b i u
in Tipografi'a diecesana.
1863.

Siedinti'a I.

Sub Presidiulu Domnului Vice-Presiedinte Canonicu
Timotheu Cipariu.

Conformu programei emise de Comitetulu Asociatiunei in pre dño'a Siedintieloru adunarei, adeca in 6 Septembre a. c. s'a tienutu demaneti'a la 9 óre Sant'a Liturgia in Catedral'a Metropolitana in Blasiu, fiendu de facia membrii Asociatiunei si unu publicu numerosu, carii sosisera pre acést'a di si in Conflusulu poporului, care alergase la acést'a serbatori'a — si s'a invocatu spiritulu santu intru ajutoriulu cerescu la lucràrile acestei Asociatiuni; inainte de inceperea S. Liturgii s'a intonatu de Chorulu base-recei. „Imnulu populariu,, si „O cantare natiunale“. Er' in intielesulu programei, defipta fiendu Siedinti'a din 7 Sept. a. c. pre 9 óre demaneti'a, la acestu terminu defiptu, s'au adunatu membrii presenti ai Asociatiunei in Catedral'a metropolitana adjustata anume pen-

tru tinererea de Siedintie. Si in-ante de tote s'a alesu la propunerea Domnului Dr. Paulu Vasicin sub conducerea Domnului Canonicu Gregoriu Michali o deputatiune satoria dein 6 membrii, cá in nefienti'a de facia a Presidiului ordinariu, se invite la adunare pre Domnulu Vice-Presiedinte, Canonicu Timoteu Cipariu. Acest'a concomitativu de deputatiunea chiamatoriã, a intratu in loculu adunarei unde fù primitu de dese strigari entusiastice de „Se traesca“ — si euprindiendu-si scaunulu presidiale, dupa intonarea Imnului populariu si a altoru piese natiionali dein partea Chorului, a deschisu adunarea cu cuventarea, carea se alatura aci sub A.

Dupa acést'a cuventare plena de spiritu si indemnare la cultur'a poporului, totu in intielesulu programei, se rostí de catra Domnulu Canonicu Constantinu Alutanu bineventarea Asociatiunei, salutându-o in numele Excelentiei Sale Metropolitului si a intregului poporu dein Blasiu si dein pregiuru, care cuventare inca se aeclude aci sub B; insemnându cá la accentuarea, unde esprime multiumita Majestatiei Sale Imperatoriului si Marelui Principe alu Transilvaniei pentru inaltele si pretiosele binefaceri, ce a facutu acestu

Monarca pentru înaintarea poporului român în cultura și învățământul, adunarea întreagă cu însufletire unanimități a erupt în strigări de „se trăeasca,” repetate de trei ori.

La această binecunoscută înțelegere a programului, în neînțelegerea față de Secretarul primarului Georgiu Baritiu, după o înțelegere preliminară, s-a răspuns prin membrul Asociației, Domnul Axente Severuș, a cărui cuvântare asemene se află aici sub C.

Tot aceste cuvântări s-au primit cu entuziasm și mare plăcere.

1. Presidiul propune în considerare, că un Secretar al Asociației nu este de față, el al doilea este ocupat cu alte afaceri ale Asociației, prin urmare i-ar fi foarte greu să ducă protocolul — că, cu învoirea adunării, se se alege adhoc doi notari.

Propunerea se primește și cu unanimitate se alege Domnul Dr. Hodosiu și Ioane Groze, care și-au și cuprins locul la masa că notari adhoc.

2. Presidiul în înțelegerea programului propune citirea Catalogului membrilor Asociației și consemnarea celor de față.

Care citindu-se, se află de față 61. membrii.

3. Se citesc numele acelor membrii noi, de-

spre a caroror primire in intielesulu § 29. lit. d de-in statute, are de a decide Adunarea generale; dupa care cetera Presidiulu propune intre-barea, deca Adunarea generale voliesce a-i primi de membrii ai Asociatiunei — si nu cumva este vro exceptiune in contra de a poté fi acesti insi membrii ai Asociatiunei? —

Adunarea cu unanimitate i primesce de mem-brii ai Asociatiunei si anume de membrii fundatori :

1. Domnulu Demetriu Fogarasi, negutiatoriu in M. Osiorheliu
2. Domn. Simeone Popoviciu, septemviru in Pest'a
3. „ Antoniu Mocioni de Foen
4. „ Georgiu Mocioi de Foen
5. „ Conte Emericu Micó.
6. „ Gregoriu Brancoveanu, Principe
7. Comun'a romana Naseudu
8. Domnulu Basiliu Ladislau Popu, Vice-pre-siedinte gubernialu.
9. „ Demetriu Moldovanu, Consiliaru faulicu.
10. „ Baronulu Alesandru Vasilco, proprie-tariu in Cernautiu.

De membrii ordinari :

1. Domnulu Demetriu Marcu, administr. paro-rochiale in Birchisiu.
2. „ Lehman Robert, advocatu in Dev.a.

3. Domaulu Absolonu Popoviciu, protopopu
gr. or. in Abrudu.
4. „ Michaiu Cocu, proprietariu in Abrudu.
5. „ Ales. Vasiu, jude Comunale in Abrudu.
6. „ Masimu Halitia, notariu Comunala.
7. „ Tom'a Hontila, jude procesuale in Na-
seudu.
8. „ Ilarionu Filipoiu, parochu.
9. „ Iacobu Rinzisiu, Locotonente prim.
pens. in Naseudu.
10. „ Niciforu Cioanc'a, parochu.
11. „ Teodoru Serbutiu, negociatoriu in
Abrudu.
12. „ Ioane Galu, preotu in Abrudu-satu.
13. „ Dr. Lazaru Petco, avocat in Dev'a
14. „ Ioane Mihaiu, notariu Comunale in
Balomiriu.
15. „ Ioane Tulbasiu, concipistu de finantia.
16. „ Nicolau Barbu, secretariu guberniale.
17. „ Lazaru Masimu, administratoru pro-
topopescu in Apahid'a.
18. „ Georgiu Popu, perceptoriu in Hatiegu.
19. „ Ioane Vladu, cancelistu in Hatiegu.
20. „ Constantinu Coltofeanu de-in Breticu
21. „ Constantinu Margineanu, profesoru in
Bucuresci.
22. „ Florescu, prof. in Bucuresci.

23. Domnulu Ioane Badilescu, prof. in Bucuresci.

24. „ Domnulu Aarone Crainicu, prof. in Bucuresci.

25. „ Ioane Martinoviciu negociatoriu in Bucuresci.

26. „ Adamescu, proprietariu de Tipografia in Bucuresci.

27. „ Alesiu Onitiu, Cancellistu comitatensu in Sasu Regnu.

28. „ Antoniu Sanceleanu.

29. „ Iosefu Lobontiu parochu gr. or. iu Hepingia.

30. „ Georgiu Borh'a, advocatu in Tinc'a, Comit. Bihorului.

31. „ Lazaru Iopescu, advocatu in Aradu.

32. „ Georgie Enescu, advocatu in Simonu.

33. „ Nicolau Ganescu, Dr. de medicina de in Brasioyu.

34. „ Iordache Davidu, negociatoriu in Brasioyu.

35. „ Ioane Alexiu, negociatoriu in Bucuresci.

36. „ Nicolau Alexiu, negociat. in Bucuresci.

37. „ Nicolau Czepesiu, ampoiatsu la c. r. agentia in Bucuresci.

38. „ Demetriu Frumosu, ampoiatsu la c. r. agentia in Bucuresci.

39. Domnii Fratii Popoviciu, proprietari in Cernautiu.

40. D. Nicolau Criste, proprietariu in Cernautiu.

41. „ Emanuilu Tabor'a proprietariu in Cernautiu.

42. „ Alesandru Grigorcea, proprietariu in Cernautiu.

43. „ Georgiu Giurgiuvana, proprietariu in Cernautiu.

44. „ Costache Mirza, proprietariu in Cernautiu.

45. „ Alesandru Costinu, proprietariu in Cernautiu.

46. „ Leon Vasilco, proprietariu in Cernautiu. *)

47. „ Demetriu Vasilco, prop. in Cernautiu.

48. „ Pall'a de-in Bucuresci.

49. „ Sc. Falcoianu, Vice-Presiedinte la curtea de casatiune.

50. „ G. Cretianu, membru la curtea de casatiune.

51. „ Iosefu Siulutiu, jude prim. in Elisabetopole.

Si insarcineza pre Comitetu de a provede pre membrii resp. cu Diplomele necesarie; er' catu pentru cei ce nu suntu cetatieni austr., spre a face dispositiunile necesarie in intielesulu §-lui 5.

*) DD. de snt N-ri, 41, 42, 43, 44, 45, si 46 ca benefacatori ai Asociatiunei. Not'a Secr. II

4. După acésta se nascu observari de-în mai multe parti, că la multi, carii afirma, că aru fi platitu tacs'a pre an. 1863. nu li-s'au cetitu numele in Catalogulu membriloru Asociatiunei, in urm'a caroru observari, dându Secretariulu deslucire, că in urm'a conclusului Comitetului Asociatiunei dein 2 Septembrie 1862, se considera de membrii pre anulu 1862 toti aceia carii dein 1-a Noembrie 1861. pana in ultim'a Decembrie 1862. voru fi corespunsu §-lui 6. dein Statute; er' pre anulu 1863 se considera numai aceia de membrii, carii dela 1-a Ianuariu a acestui anu voru fi corespunsu §-lui memoratu.

Unii membrii de facia afirmandu, că densii cu ocasiunea adunarei generali dein anulu trecut, ar' fi platitu tacs'a pre an: curente 1863, si considerandu deslucirea ce a datu Secretariatulu, că unii ar' fi platitu la fundulu Asociatiunei unele sume, fora de a se fi dechiaratu anume si lamuritu, că pre care anu le-a respunsu. Se decide,

Că reclamatiunile de asta natura se se faca la Secretariatu.

5. Presidiulu propune alegerea unei Comisiuni pentru aceia, carii ar' voi a se inscrie si a intrá de membrii ai Asociatiunei si a plati tacs'a defipta prein statute.

Care propunere primindu-se, s'au alesu de membrii la acést'a Comisiune : Ioane Majoru, Alexandru Bacu, Protopopulu Ioane Tipeiu, Prot'a Simeone Balintu si Magistrulu de posta Ladislau Popu.

6. Secretariatulu in intielesulu Programei reportéza despre affacerile Asociatiunei pre unulu 186²/₃. Dupa citirea acestui reportu, care cuprinde afacerile Comitetului, incepundu dela Siedinti'a acestuia dein 1-a Septembrie 1862. pana in 4 Augustu 1863, si care aci se alatura sub liter'a D: Praesidiulu esprimându-si convingerea urmata de invoirea adunarei, ca Secretariatulu si-a implenit detorinti'a cu tota diligentia si acurateti'a, propune a se dá votu de multiumita Secretariatului Asociatiunei.

Cea ce cu unanimitate primindu-se, se exprima si se intaresce in protocolu votu de multiumita Secretariatului Secundariu alu Asociatiunei Domnului Ioane Rusu.

7. In intielesulu programei Cassieriulu si respective in nefienti'a acestuia de faeia Controlorulu Asociatiunei cetesce raportulu despre venitele si spésele Asociatiunei in decursulu anului 186²/₃ si respective dela adunarea anului trecutulu pana la adunarea asést'a, care raportu se aclude sub E:

Indata dupa citirea acestui raportu se propune dela presidiu alegerea unei Comisiuni pentru re-viziunea acestui Ratiociniu.

Propunerea se primesce st cu unanimitate se alegu de membrii acestei Comisiuni urmatorii Domni:

Canoniculu Gregoriu Mihali,

„ Elia Vlassa,

Domnulu Damianu Moga,

„ Nlchita Ignatu, supremu locotente,

Profesorulu Alesandru Micu,

Assesorulu Iosifu Popu ,

Profesoriulu Basiliu Petri,

Assesoriulu Ioane Pinciu,

Judele primariu Ioane Cergedu,

si Senatorulu Ioane Balomiri,

si se insarcineza a reportá despre rezultatu in siedinti'a cea mai de aproape venitoria.

8. Domnulu Presiedinte strapune la Comisssiunea de sub Nr. 5. 30 fl. v. a. tramisi de Comunele : Persiani, Parau, Venetia inferiore si Gridulu, de in Districtulu Fogarasiului.

Se liá la cunoscientia si se strapune la Comisiunea respectiva.

9. La ordinea dteii e raportulu Archivariului despre starea Biblioteca si a altoru colectiuni pentru Asociatiune.

Archivariulu nefiendu de facia, ci tramitendu-si

reportulu la Presidiu, acest'a 'lu dà Domnului A-
xente Severu spre a-lu citi:

Acestu raportu citindu-se, si luandu-se
F. la cunoscintie se aclude aci sub liter'a F. si
la imediat'a propunere a cetitoriului, se es-
prima multiamita la toti, carii au avutu gene-
rositatea a darui Asociatiunei cartile speci-
ficate in raportu, si cu distinctiune se esprima
multiamita Domnului Canonicu Timoteiu Ci-
pariu, Domnului Mosie Pang'a, invetiatoriu
primariu in Orlatu, si Dlui Samuele Filts, ca-
rele dintre toti donatorii a oferitu cele mai
multe carti Asociatiunei.

10. D. Canonicu si Presedinte Ti-
motheu Cipariu, petrunsu de necesitatea de a ina-
vuti bibliotec'a Asociatiunei cu produse literarie
si scientifique, se apromite, că de in tóte opurele,
ce va poté publicá si dá la tipariu, va darui câte
unu esemplariu Asociatiunei si pre venitoriu.

Acést'a apromitere generósa adunarea o pri-
mesce cu cele mai vii semtiri de multiamita.

11. Presidiulu propune alegerea unei Comisiuni
pentru facerea budgetului Asociatiunei pre anulu
186³/₄. — luandu-se in consideratiune premiale
si stipendiale, ce aru fi de a intrá in budgetu.

Primindu-se cu unanimitate acést'a propunere
se alesera de membrii ai Comisiunei Domnii:

Constantinu Păpălvi, Dr. Paul Vasiciu, Elia Măcelariu, Ioane Antonelli, Ioane Axente Severu, Gregoriu Moise vicariu, Clemente Tomasiu, Ioane Codru Dragusianulu, Iosefu Filipu negociatoriu, Iosefu Brancoveanulu, Antoniu Vestemianu si Ioane Moldoveanu profesoriu.

12. Presedintele Canonicu T. Cipariu strapune acestei Comisiuni rogarea lui Demetriu Boiu, calfa de mesariu in Sigisór'a pentru unu stipendiu de 100 fl. val. austr. cu scopu de a se perfectiuná in acést'a meseria. Apoi rogarea lui Moise Branisce si Demetriu Racuciu, stenografi, pentru remuneratiune si le recomanda comisiunei in consideratiune cu ocaziunea defigerei budgetului pre an. 186³/₄.

Se primesce spre cunoscientia.

13. La ordinea dilei dupa propunerea presidiului este primirea motiuniloru dein partea membriloru Asociatiunei si defigerea ordinei pentru desbarea acelor'a.

Dr. Iosefu Hodosiu se insinua a face un'a motiune si o propunere in urmatoriulu modu :

Considerandu, cá § 21. din statutele Asociatiunei prescrie, cá tempulu si locul adunarei generali ordinariu pentru cea mai de aprópe sesiune, se se defiga prein adunanti'a precedentu er' cea extraordinariu pre-in presedintele ei, si conformu cu acestu § din statute, adunarea generale dein anulu

trecutu 1862 a defiptu tempulu adunarei pre 2. Augustu a. c. de un'a parte, ér' de alta parte Ven. Presidiu Ordinariu alu Asociatiunei in contr'a apriatei dispušetiuni a adunarei generale din anulu trecutu, tiente la Brasiovu, s'a aflatu indemnatu, una data a stramutá tienerea a adunarei generale pre 1863 pre tempu nedeterminatu, ér' a dóu'a óra a-lu defige pre 7. Septembrie a. c., ér' prein acést'a se vede cà la nece unu casu dein cele mai susu numerate, nu s'a tieniu de apriat'a dispositiune a statuteloru, care odata defipte si de prea inaltele locuri sanctionate fiendu, pana atunci suntu lege pentru Asociatiune, pana candu Adunarea generale insasi in modulu prescisu de statute nu va face scaimbare in statutele Asociatiunei. Deci Dr. Iosefu Hodosiu face motiuneá, cá Comitetul Asociatiunei se se justifice inantea adunarei pentru neoserbarea statuteloru Asociatiunei in casulu acést'a.

La acést'a motiune D. Axente Severu adause, cá adunarea nu s'a publicatu cu 30 dñle mai inainte in intielesulu §-lui 25 de-in statute. *)

Deci acesta motiunea Dlui Hodosiu si de D. Axente Severu spriginita fiendu, s'a decisu se se lia la pertractare in Siedinti'a ce se va tienia mane ad : in 8-a Septembrie 1863.

14. Asesoriulu de Sedria Iosefu Popu motiunéza

*) Dovedinduse din Nrulu 62 al' Tel. romanu, cumca adunarea gen. s'a publicatu mai bene de càtu cu 30 dñle mai inainte, prein urmare, cá in acestu respectu s'a observatu § 25: D. A sente si-a retrasu motiunea, si in acestu intielesu s'a facutu si enunsierea dela presidiu, inse dein erore s'a trecutu cu vederea la insemnarea in protocolu. Not'a Secret.

că raportul Comitetului Asociației pre 1863, se se străpuna unei Comisiuni alese de în senatul adunării generale spre alu luă la o censură mai de aproape, spre a si dá o opinie mai lamurita asupra tototuru afacerilor Comitetului Asociației.

Acést'a motiune nefiendu spriginita de adunarea gen. se reíspta.

15. Secretariulu Secundariu alu Asociației D. Ioane Rusu motiuneza, cá adunarea generale se binevoliesea a luá in mai de a aproape consideratiune tote acele moduri, cari s'ar vedé mai bune pentru cá acele adunării generale de in anul trecutú tiparite si cari jacu cu sutele de exemplaria nevendute in Archivulu Asociației, precum si ale adunării generale de in anul acest'a, se se póta vende.

Acést'a motiune spriginita fiendu de adunarea s'a decisu.

Cá se se líe la pertractare in Sediati'a de mane.

16. Dr. Iosefa Hodosiu motiuneza cá pentru fiecare Colectoriu alu Asociației, se se facá cercuré anumite, in cari densii se culéga banii meniti pentru fundulu Asociației.

Acést'a motiune, fiendu cá adunarea generale de una parte nu voliesce nece cáttu de pucinu a margini libertatea nemonni de a alege pre acelu

Colectoriu, care i viene mai cu indemana si mai cu incredere, er' de alt'a, ca nu voliesce a stemperá zelulu nemenui spre ajungerea scopului Asociatiunei, n'au aflatu spriginire; deci s'a decisu:

Cá se se reiapte.

Siedinti'a s'a finitu la 1 $\frac{1}{2}$ óra dupa amiezidadi si Siedinti'a II. s'a defiptu pre 8. Septembre 1863. la 8. óre demanetia.

Datu cá mai susu.

T. Cipáriu

V. presiedinte.

I. V. Rusu m. p.

Secr. II.

Dr. Ios. Hodosiu m. p.

Ioane Groze m. p.

notari.

Siedinti'a II.

Dein 8 Septembrie 1863 ținuta sub presiuliu Domnului Vice Presiedinte Canonicu Timoteu Cipariu.

17. Inainte de a trece la ordinea dilei, se cetesce protocolulu siedintiei dein 7 Septembrie 1863, care rectificandu-se de catra adunarea generale se aproba si subscriede catra Presiedintele, Secr. II, si Notari i ad hoc.

18. Dupa aprobarea protocolului, presiedintele da cuventu Domnului Ioan Antoneli spre a si ceti elaboratulu seu „despre poporulu romanu in constitutiune.“

Antoneli cetindu-si operatulu, si ascultandu-se de catra adunare cu cea mai mare atentiune si viua placere, acel'a se alatura la G. protocolu sub lit. G.

19. Iosifu Popu, cá referinte al' Comisiunei alese in siedinti'a de eri pentru revederea ratiociniului asternutu de catra Cassierulu Asociatiunei si referindu, cá acelu ratiociniu, si tote actele referitoria, la computu s'au aflatu

esacte, observandu numai, că documentulu de transpunere a Casierului precedente la Casierulu de acumu nu se afla între acte, observandu mai în colò, că Nechita Ignatu supralocutenente și pre anulul 1863 a platitu tacs'a de membru ordinariu alu Asociatiunei; er' la positiunea 22 dein computu observandu, că nu se afla însemnatu numele aceluor teneri, caroru s'au oferitu stipendiale, și asia Comisiunea a aflatu de lipsa a inferi în protocolulu seu și numele stipendiatiloru; la positiunea 55 observà, că s'a facutu erore de pena scrienduse Blasiu, în locu de Brasiovu, după acestea observari, arata starea activa a fondulu Asociatiunei, carele stà dein una suma totale de 20466 fl. 87 cr. val. austr. precumu tote acestea mai acuratu se vedu în raportulu Comisiunei aclusu aici sub lit. H.: asia Comisiunea cu aceste observari a aflatu deplenu rectificatu ratiociniulu Casierului.

Acestu raportu se primesce dein partea adunarei cu espresiune de multumita la Casiru și Controloru.

20. Facundu-se întrebarea, că subscrisu este ratiociniulu dein partea Casierului seu ba, fiindu că densulu nu e de facia, și subscrisu e protocolulu principale?

Comisiunea raspunde, că ratiociniulu e subscrisu, er' protocolulu principale nu; se decide deci, că Casierulu spre a-si poté capetá absolutoriu in privinti'a socoteleloru, are mai antaniu a subscrie si protocolulu principale.

21. Ioane Axente Severu propune, că decisiunea Comitetului dein 2 Septembre 1862, se se modifice intru acolo, tá anulu pentru membrii Asociatiunei, se se compute dela un'a adunare generale pana la alta adunare generale, deca in decursulu acestui tempu, voru fi platitu tacs'a corespundiatória, precum totu acestu anu dein adunare pana in adunare se se observe si in respectulu ratiociniului cassei, er' ce se tiene de manipulasiune si celealalte afaceri ale Comitetului prescrise de statute, se se observe anulu solariu.

Dupa un'a discusiune in privinti'á acestei propuneri, reasumandu presedintele pararile desfasiurate in privinti'a acest'a, si vediendu, că maioritatea adunarei spriginesce propunerea, enuncia :

Propunerea Domnului Ioane Axente Severu se primesce, si se trece in Conclusulu adunarei cu acelu adausu, că ori care aru avea se liée parte la adunare cá membru, are de a raspunde tacs'a respectiva in ainte de dñu'a primei Siedentie a adunarei generali dein anu in anu.

22. Ioanu Muldovanu că referinte al' Comisi-
unei alese pentru facerea budgetului pre
anulu 186³/₄, cetesce raportulu acestei Comi-
I. siuni, care se alatura aici sub lit. I., si care
dupa pucine observari, s'a primitu, observan-
du-se la protocolu, că sum'a preliminata e de
2843 fl. v. a.

Concl. Impartîrea stipendialorn prelimitate, se
incredintieza Comitetului Asociatiunei, fiendu eu
privire la tinerii mai eminenti, fora distinctiune de
suntu Iuristi, Medici seau Gimnasisti.

23. Secretariulu alu II-lea Ioane Rusu afirmandu,
că tôte afacerile Secretariale jacu numai pre den-
sulu, propune, că, dupa-ce densulu prein afacerile
Comitetului e forte impedecatu dela alte cuprinderi
oficiose ale sale, care fora mare dauna nu le pote
neglege de un'a parte, ér' de alta parte si dein
respectulu sanitatici, — dein partea adunarei se-i se
dée unu ajutoriu indestulitoriu in person'a unui
Cancelistu alu Asociatiunei; dein contra densulu e
silitu a-si dá demisiunea.

Dupa nn'a desbatere seriosa si mai sentimen-
tale in acest'a propunere, s'a decisu, că :

Considerandu, că oficiulu deregatoriloru Aso-
ciatiunei este gratuitu, si considerandu, că in
preliminariulu staveritu pre anulu 186³/₄, s'a

asemnata Secretariului alu II-lea, un'a remuneratiune de 200 fl. v. aus., prein urmare, ajutoriulu cerutu de Secretariulu alu II-lea, se vede suplenitu prein acest'a prevedere: asia adunarea generale nu afla de lipsa a alege in contr'a statuteloru unu altu oficialu, decátu celi prescristi in § 11 dein statute. Cu tote acestea se decide, cá stipendiatii dein Sabiniu suntu detori in termenele, - ce le va cere Secretariulu, a lucrá in Cancelari'a Asociatiunei, si numai dupa atestatulu, ce-lu voru primí dela acest'a, se-si primesca stipendiulu; er' in casu, candu Secretariulu ar' aratá Comitetului, cá eu acestu ajutoriu nu se pote folosi, atunci Comitetulu se insarcineza a asemná de in spesele extraordinarie preliminate pre anulu 186^{3/4}, unu ajutoriu pentru unu individu aplicabile in Cancelari'a Asociatiunei.

Secretariulu alu II-le, ne mai staruindu pentru dimisionarea sa, acesta remane si pre venitoriu de Secretariu.

24. Dr. Paulu Vasiciu cá referintele despre rugamentele stenografiloru Dimitrie Recuciu si Moise Branisce, prein care se roga de adunarea generale, de premiulu de 100 fl. v. a., staveritu de adunarea generale dein Brasiovu, referesce in caus'a acestei rogamenti, si propune, cá fiend cá suplicantii n'au facutu destulu conditiuniloru puse in Concursu

nece intru una directiune; considerandu mai in-
col'o cà, de si suplic'a loru e datata dein 20. Maiu
a. c.: eli totusi se provoca la lucrarile dietali, cari
au inceputu numai in 15 Iuliu; considerandu si a-
cea, cà suplic'a loru e prezentata de presidiulu
Asociatiunei numai in 5 Sept., prein urmare, nu e
consona cu adeverulu; considerandu in fine, cà
cererea se motivéza cu datulu, ce au urmatu dupa
datulu suplicei, prein urmare, cà nu e radîmata
pre adeveru: susu numitulu referente propune, cá
acést'a petitiune se se retransmita suplicantiloru, cu
aceea inviatiune, cà de si silinti'a loru in invetiarea
si eserciarea artei stenografice a aflatu la aduna-
rea generale a Asociatiunei Tranice, cea j mai via
placere si apretuire: ea totusi remanendu strensu
pre langa conditiunile puse de Comitetu pentru ca-
stigarea acestui premiu, nu o pote luá in nece un'a
consideratiune.

Acést'a propunere se primesce, si Comitetulu
se insarcineza a dá respectiviloru, resolutiune in acestu
intielesu.

25. Asemenea referesce Domnulu Dr. Paulu Va-
siciu in caus'a rogarei sodalului de mesariu, Di-
mitrie Boiu dein Sighisiór'a, pentru unu ajutoriu de
100 fl. v. a. si propune, cá considerandu te sti-
moniale si atestatele aduse de suplicantele Dimitrie
Boiu, — de ora ce densulu nu dovedesce prein ni-

mic'a, că au invetiatu acest'a meseria regulatu, și că a fostu pronunțiatu de modelu in form'a cuviintiosa; fiendu-că mai departe dein atestatele acluse la petitione, nu se pote cunosce invederatu cumu-că densulu ara poté si portá profesiunea sa de sene si a conduce un'a lucratoria spre indestularea publicului; ba nece insusi atestatulu despre desemnu nu e in form'a cuviintiosa, apoi nece terminulu pentru Concursu nu s'a observatu: asía suplicantele se se invieza a suplini si defectulu acestor'a atestate, si in casulu acel'a adunarea generale a Asociatiunei Transilvane, nu va lipsi a luá petitione lui in derepta consideratiune si alu inpartasi cu premiulu destinatu pentru meserieri.

Acést'a propunere inca se primesce dein partea adunarei, si Comitetulu se insarcinéza a dá respectivulu suplicante, resolutiune in acestu in-tielesu.

26. D. Axente Severu propune, eá atari Conurse se se transpuna pentru venitoriu la Comitetu, că adunarea se nu-si pierdía tempulu cu ele.

Iosifu Hodosiu inca e de asta opiniune, cu acea adaugere, că la aceste doue casuri se remania decisiunea dupa opiniunea referentelui; — ér' dupa ce in preliminaru suntu prevediute sti-pendiale si ajutoriale, si Comitetului s'a incredin-tiatu dispusetiunea despre acelea: apoi asemenea

rögari pre venitoriu, se se incredintieze la dispu-
setiunea si decisiunea Comitetului Asociatiunei.

Acést'a se primesce cu unanimitate.

27. D. Ioanu Maioru, cá referinte al' Comi-
siunei alese, pentru inscrierea aceluorú individú,
cari au intratu de membrii noi ai Asociatiu-
nei, cetesce numele aceluorú, si drein preuna
cu consemnarea numeloru, care se aclude aici
K. sub K. transpune sum'a de 210 fl 67 xr. v. a.
la cass'a Asociatiunei.

Se lié la placuta cunoscintia si in intielesulu
§ 23 lit. d. adunarea-i dechiara pre DD. resp. de
membri ordinari ai Asociatiunei, si suntu de a
se provéde cu diplomele necesarie

28. La ordineadúlei este desbaterea asupr'a mo-
tiunei facute de D. Dr. Iosifu Hodosiu in Siedint'a I.
(sub Nr. Protocolului 13.) in privint'a justificarei
Comitetului pentru amanarea adunarei generale si a
nerepublicarei de tienera adunarei in vre unu diur-
nalu oficiosu alu Transilvaniei, carea motiune de
nou motivandu-o Dr. Iosifu Hodosiu, Elia Mace-
lariu, cá membru alu Comitetului observéza, cá,
dupa ce membrii Comitetului, nu suntu in nu-
merulu prescisu de § 31 dein statute: asia ne po-
tenduse luá la desbatere acést'a motiune, ér' de alta
parte amenarea adunarei facundu-se, nu de catra
Comitetu, ci de catra presidiulu acestuia, ér' pre-

siedintele ordinariu ne fiindu de facia, in privinti'a motiunei susu memorate nu se pote dá deslucire justificatoria.

Dupa acést'a, la propunerea Dlui Dr. Hodosiu, se lié la protocolu, cà acésta neobservare a decisiunei adunarei generale de in anulu trecutu, se nu se liée de casu precedente pre venitoriu, ci atátu presidiulu Asociatiunei catu si Comitétulu se se tienia stensu de statutele Asociatiunei.

Se primesce.

29. Se lié la desbatere propunerea Secretariului Ioane Rusu, pentru cá ce mesuri se se observe la vinderea actelor si respective a diurnalelor adunarei generali, care s'au tiparitu in 1000 esemplaria ? si se decide, cá de in acelea se se dée la membrii Asociatiunei câte 1 esempl. gratis, dependendu dela bunavoli'a si genorositatea fia carui'a, de a respunde pretiulu pentru ele.

30. D. Gregoriu Mihali propune, cá fiindu tempulu inaintatu, se se amane Siedinti'a dupa amédi.

Dar' nu se primesce.

31. Incatu pentru corespondentie si comunicatiune cu alte Asociatiuni literarie la propunerea D. Elia Macelariu se primesce,

Cá acestu lucru, se se incredintieze la Comitetulu Asociatiunei.

32. Presidiulu propune la pertractare, rogarea lui Leontinu Simonescu ascultatoriu de filosofia in Viena pentru unu stipendiu, — in care se decide cá :

In intielesulu decisiunei de astadi, asemeni rogari, se se incredintieze Comitetului; deci rogarea lui Leontinu Simonescu se transpune la Comitetulu Asociatiunei spre decisiune.

33. Comisiunea balului datu in folosulu fondului Asociatiunei substernendu consemnarea contribuitorilor benefacatori totu una data substerne si sum'a de 105 fl. 63 cr. v. a., carea a remasu cá venitu curatu pentru fondulu Asociatiunei.

Se liè la cea mai placuta cunoscentia, si sum'a memorata de 105 fl. 63 cr. v. a. se strapune cassei, la man'a Controlorului Alesandru Bacu.

34. Dr. Pavelu Vasiciu propune, cá Eselenti'a S'a Cancelariulu Contele Franciscu Nadasdy, in considerarea meritelor, ce si le-a castigatu inaintea natiunei romane, prein cele mai salutari, ordinationi in privinti'a limbei romane, precum si prein esoperarea Congresului romanu si confaptuirea la deschiderea dietei de acumu dein Sabiniu, — se se

primesca de membru o n o r a r i u alu Asociatiunei. — Ceea ce, cu via aclamatiune se primesce.

35. Totu la propunerea Dnui Dr. Pavelu Vasiciu se primescu de membrii o n o r a r i ai Asociatiunei Carolu Schuler Consiliariu, si Dr. Aloisu Sentz profesoriu in Sabinu, ambii pentru aplicarea, ce si nu aratatu la studiulu limbei romane.

36. La ordinea dlei viene discusiunea pentru defigerea locului si tempului pentru tienerea adunarei generali, in anulu venitoriu.

Dr. Iosifu Hodosiu, propune cá si pre anulu venitoriu, se se tienia adunarea totu aici in Blasiu, pentru memoriile cele atátu de multe si momentose, ce ne léga de acestu locu, atátu in privinti'a luminei scientifice, ce a esitu de aici, cátu si in privinti'a eluptamentelor politice dein anii de curundu trecuti. Ioanu Axente propune mai bucurosu Gherl'a. Altii Hatiegulu.

Adunarea prein majoritate de voturi decide opidulu Hatiegu de locu pentru tienerea adunarei generale pre anulu 1864. — Si tempulu-lu defige pre 1-a Augustu 1864, stilulu nou.

37. Se percede la alegerea Comisiunei verificatorie a protocolului Siedintiei de astadi si se alegu Domnii: Canoniculu Constantinu Papfalvy Ioan Axente Severu, Ioane Rusu, Canoniculu

Antoniu Vestemianu, Canonicul Elia Vlassa si Canonicul Gregoriu Mihali.

38. Se cetesce adres'a de multumita a lui Carolu Gärtner c. r. ingineriu primariu, pentru că adunarea generale dein anulu trecut, l'a onoratu cu primirea lui de membru onorariu alu Asociatiunei.

Adunarea asculta cu via placere acea adresa.

39. Nascundu-se intrebarea, că cu ce modalitate se se tiparesca pre venitoriu actele Asociatiunei, in specie diurnalulu si acestu protocolu — si in câte esemplaria? —

Se decide, că in privinti'a acesta, se se observeza modalitatea de pana acum; er' numerulu esemplarialoru, ce se voru tipari, se defige la 500.

40. Fiendu tempulu forte inaintatu, dar' si altmintrelea ne mai fiendu alte obiecte de desbatutu, Domnulu Canonicu Timoteu Cipariu, că presiedinte alu acestei adunari, cu una cuventare, prein carea revoca atentiunea la renascerea intieleptuale a natiunei, si care I., cuventare se aclude aici sub L. dechiara adunarea dein astu anu de inchiata.

41. La acest'a cuventare raspunde Domnulu Dr. Iosifu Hodosiu, si pre scurtu arata necesitatea si momentositatea de Asociatiuni, — arata o-

stenelele, ce a facutu presiedentele acestei adunari pentru înaintarea Asociatiunei, si-i multjumesce pentru acést'a, provoca in urma pre toti, la conlucrare solidaria, si incheia cu cuventele dein unu actu de uniune in Angli'a: „cà nime se nu crédia cà conlucrarea lui, nu aru fi necesaria; ci fia care asia se lucre, cà si candu fericirea patriei si a natiunei sale dela elu ar' depinde.“

In urma se intonà dein choru piesa : „Desceptate romane“ — si adunarea s'a incheiatu la 2³/₄ óre dupa amediadi.

Datu cá mai susu.

T. Cipariu m. p.

V. presiedinte.

I. Rusu m. p.

Secr. II.

Dr. Ios. Hodosiu m. p.

I. Groze m. p.

cà notari.

A.

Cuventu de deschidere a Dlui V. presiedinte
T. Cipariu.

Domniloru si Fratiloru! Stralucita Adunare!

In momentulu, in carele cá VPresiedinte am onore a deschide adunarea generale a Asociatiunei noastre, in ainte de tote nu potiu se nu atingu acea momentosa impregiurare a tempului presente, carea ne lipsí de presenti'a, nu numai a prea veneratiloru nostri pastori spirituali, cí si de a atâtoru fili alesi ai natiunei, pre carii cu atâta sete doriámu; cá sei vedemu aici in midiloculu nostru.

Impregiurare momentosa, nu numai pentru natiunea sí patri'a nostra, ci cutezu a díce, chiaru si pentru totu imperiulu, a carui'a consolidare afora de tota indoiei'a depende dela conlucrarea solida a toturoru natiuniloru sí a tuturoru tieriloru. — carele numai asia pote se sustè cu potere, gloria si buna stare, deca toti factorii acestui imperiu se intrunescu intru unu cugetu si unu spiritu, deca toti suntu resoluti inca si cu sacrificia a delaturá tote impiedementele, cari lea nascutu si lea nutritu imparechiarea, egoismulu, intereselu particulariu, nu numai alu individuiloru, dar' si alu casteloru, — deca filii patriei nu-si

voru pregetá asi intorce tote poterile mentei si anemei spre acelu scopu inaltu, care nece una data nu pote se desparia dein aintea ochiloru fiacarui bunu cetatianu, salutea comuna a patriei.

Impregiurare momentosa, carea ne apromite unu venitoriu mai ferice, un'a sorte mai multiumitoria pentru toti, si una stare mai favoritoria cultu-
rei si literaturei poporaloru. Pentru cá prosperarea acestoru doua elemente atátu de nobili, atátu maretie, nu se pote realisa nece cumu, de cátu intru una patria, in care securitatea publica in afora si in la-intru stá pre basi atátu de solide, cátu nece armele inamiciloru nu o potu scuturá, nece reu'a volientia a intrigantiloru nu o pote conturbá, — in care starea materiale a cetatianiloru nu numai e de ajunsu spre a multiemí tote lipsele publice si private, ci si pentru cele, ce trecu preste necesitatile susistentiei de tote dílele.

Filii natiunei nostre, partea cea mai alesa, suntu ocupati in resolvirea unoru cestiuni vitali, atátu de importanti pentru acestu venitoriu, pentru acesta sorte, si pentru acea stare, ce o astepta patri'a nostra, — cátu, bene cumpanindu inaltele oficia, ce le avemu atátu catrá patria, cátu si catrá problemele Asociatiunei, nece unu minutu nu ne liertatu a ne indoi, cumu cá eli sia cu-

noscutu pre deplenu importanța misiunii lor, — si sum convinsu, că cu multa parere de reu absenteza astadi dela acesta solenitate nationale, la carea aveau se concurrea dein tote anghiurele romanimei.

Inse acelu spiretu nobile si nepregiatatoria, carei insufletiesce pre densii in ostencile lor, — de acea totu nu va lipsi nece intru acesta adunare, pentru că elu este spiretulu natiunii intregi, nu numai spiretulu particularilor, — pentru că zelului ce porta pre totu romanulu in aceste dile straordinarie in istoria romaniloru transilvani catra eluptarea la una stare demna de ruspusețiunea natiune, e spiretu generale nu particulare, spiretu intru tota valore cuvântului: spiretu nationale.

Dar' nece pote se fia almentrea, Domniloru, pentru că numai dela unu atare spiretu, nationale, se potu sperá rezultale demne de ruspusețiunea nationale; carele, deca inca nu suntu realisate pentru natiunea nostra, dar' avemu firma convicțiune, că nesmentitu se voru realisá, pentru că trebuie se se realiseze, pentru că nu se mai potu negá, nece se mai potu amená, forá de a se compromite in-aintea lunei toti, cari aru mai cutezá se se in cerce a impiedecá acele rezultale.

In aste impregiurari, Domniloru, in carile politica dilei absorbe mai tote poterile intelectuali ale

natiunei, nu ar' fi mirare, deca natiunea nu ar' fi potutu face acelu progresu, si totu progresulu, in cultura si literatur'a natiunale, catu s'ar' potè pre dreptu cere in tempore si cercustari ordinariè si mai normali; cu tote astea, Domniloru, avomu deplena mangaiare, cà filii natiunei nostre si intru acestu respectu, totu au pasitu si pasiescu inainte forà pregiatøre. Institutele literaria dein anu in anu se immultiescu; cele ce se afla mai de multu, de ce mai multu se inzestreza cu mai multe midiloce pentru invetiamentu; tinerimea scolastica se immultiesce, si devene mai numerosa pre anu ce merge. Cartile pentru institutiunea publica se totu mai adaugu; si pre lenga cele scolastece, avomu placerea de a salutà si de cele de alta natura.

Sentîmu inse, Domniloru, si cauta se sentîmu si se marturisimu, cà mai multu s'aru potè face, de câtu se face, si cà mai pucinu se face, de câtu suntemu detori a face, atâtu in respectulu scoleloru câtu si in alu literaturèi. Se nu ne amagimu, Domniloru. Nece de cumu se nu ne amagimu. Cà-ce nu e lucru mai periculosu, de câtu a si inchide ochii in diu'a mare, cà se nu vediasorele. Scolele nostre elementarie suntu in starea cea mai deplorabile, si ceru imperiosè dela natiune, cà se se descepte un'a data dein acelu somnu

ucidătorii de omu, dein acea nepasare infioratoria, cu carea se porta cătră cea mai cruda parte a națiunei, lasanduo in cea mai profunda intunecime si neingriginduse de redicarea ei dein acestu intunerecu rusinatoriu.

Cu dorere este a mărturisí si a combate atari scaderi in cultur'a natiunale, — ci Domniloru, a venitú tempulu, candu aste scaderi nu se mai potu suferi, retacé si ascunde. A venitú tempulu, cá natiunea se numai suferia acesta rusinare in aintea lui Ddieu si a omeniloru. Almentrea, Domniloru, natiunea romana nu va poté se se elupte la acea ștate sociale in ordinea poporaloru civilizate, carea se cuvene ei. Almentrea, Domniloru, cele 12 sute de milie de suflete ale nostre, nu numai in averile materiali, ci si in cele intelektuali, voru remané totu mai pucine, de cătu cele 2 sute de milie ale altei natiuni cunoscute dein patria.

Scoalele elementarie, asia se credeti Domniloru, suntu fundamentulú culturei natiunali, si a literaturii natiunali. Almentrea nu se pote.

Asociatiunea romănia transilvana e chiamata spre inaintarea acestui scopu; ea e detoria a face acest'a dein tote poterile si cu totu de adinsulu. Asociatiunea inse nu numai cá corpu, ci si cá individui, si inca mai multu cá individui, de cătu cá corporatiune. Cá corporatiune, prea bene se scie,

că până acum nu despune, de câtu despre prea modeste media de operatiune, dein cari nu se pote ajunge nece a 1000 parte dein cele, ce ne suntu de lipsa pentru scopulu acestei societati.

Inse că individui, potemu face prea multu, Domniloru, fia care in sfer'a sa, in pregiurulu seu, îndemnandu, ajutorindu, chiaru si sacrificându, cum se cade se facemu oă buni patrioti si buni romani.

Pentru că detorinti'a nostra că membrii asociatiunei, nece de cumu, dupa a mea convictiune, nu se reduce numai la atât'a că se numeramu tacs'a anuale, — nu Domniloru, ci detorinti'a principale a nostra a fia-carui e, că fia-care dein noi si in parte se conlucrăm la acela scopu, la care asociatiunea e chiamata a conlucra in comune. Si asia ne vomu impleni si officia-le nostre si dorentiele natiunei.

De altmentrea oficialii Asociatiunei-si voru face reporturile sale despre afacerile ei in anulul decursu dela adunarea generale dein Brasiovu pana astadi. Dein carele, apoi stralucit'a adunare va fi in stare de a cunosce pre deplenu statulu presente alu Asociatiunei.

Dupa care amu onore a dechiará adunarea de deschisa.

B.

Cuventarea

de beneventarea Asociatiunei in numele Esc. Sale D - lui Metropolitu si a opidului Blasiu rostita cu oca siunea adunarei gen. de in 7 si 8 Septembrie 1863.

Reverendissime Domnule Canonice si Vice-Pre-siedinte!

Prea onorata adunare!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Diu'a de astadi este intru adeveru o di insemnata pentru opidulu nostru, o di care va face epoca in analele Blasiului, diu'a acest'a, in care beseric'a catedrale, dein carea odinora resuna poter-niculu cnventu alu nemoritoriloru barbati Petru Majoru, Samuele Cleinu si Georgiu Sinkai spre a lumina poporulu romanu, spre a-lu invapaiá spre totu ce e bunu si de folosu, — diu'a acést'a diu, in care beserec'a nostra are placut'a oca siune de a cuprende in midiloculu, seu Adunarea generale a Asociatiunei Transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu, este o serbatoria mare, care va remané pururea inscrisa in anemele

nostre, este o serbatoria, in carea poporul Blasiului
 insufletitu de importantia acestei adunari, salta si
 se desfeteza, si nu fora cuventu, — ca ce ve-
 diendu-si adunati inaintea sa intelegintii natiunei
 cu scopu de a lucra pentru cultur'a limbei si li-
 teraturei romane, — si prevede fericirea natiunei
 sale, prevede poporul Blasiului, ca natiunea sub
 manducerea acestei Asociatiuni va ajunge unu ve-
 nitoriu fericitu simulu doritu, atatu pentru natiune catu
 si pentru beserec'a sa ; presemte ina intarea natiunei
 in relegiositate, moralitate si in totu felulu de scien-
 tie teoretice si practice. Poporul Blasiului presemte,
 ca natiunea scapendu de intunerecu si dein umbr'a
 mortiei, va sporf neincetatu in tote cele bune,
 scimu ca nu va stagna ca ap'a care nu curge, si
 pentru aceea se corupe in sene si se face strica-
 tiosa vietuitoriloru dein pregiuru, ci sub manu-
 ducerea Asociatiunei noastre se va pote asemena
 unui riu curgatoriu, care neincetatu curge spre
 tint'a s'a, si este folositoriu teritoriului, prein care
 murmurandu, si continua intre tiermurele sale des-
 fatatoria curgere. Asia natiunea nostra sub um-
 br'a arepiloru pagiurei Austriace, sub grigi'a Aso-
 ciatiunei, va nisui treptatu si fara incetare spre
 tint'a sa menita de Imperatulu ceriului si alu pa-
 mentului si va colucra de impreuna cu cele alalte
 natiuni colocuitoarie spre folosulu tronului, spre fe-
 ricirea sa si a dulcei noastre patrie.

Natiunea noastra a facutu si pana acuma pasi frumosi si imbucaratori in totu feliulu de scientie, despre acest'a ne vomu convinge asemanandu starea natiunei de acumu cu cea din seclii trecuti.

Inainte de a veni Transilvani'a sub domnirea casei Austriace au fostu adese tempuri asia ticalose, catu de multe ori au semenatu parentii nostrii, si au seceratu altii, au fiertu, coptu si au mancatu altii, au fostu de mii de necasuri incunjiurati si nece odata incredintiati despre sortea lor.

Intru asia giurstari triste nu putea fi nece vorba despre redicarea scoleloru natiunale comunali, cu atat'a mai pucinu de scoli mai inalte, de seminaria, in care preuti se se pregatesca pentru luminarea poporului romanu.

Inse decandu proni'a Domnediesca nea adusu sub domnirea Inaltei case Austriace si ne supuse puternicului sceptru a acestoru Imperati intiepti, dreptu credintiosi, blandi si prea indurati, de atunci s'a inceputu fericirea, cultur'a si cu acestea onorea si marirea natiunei, nostre, de atunci s'a pusu piatr'a angijuraria pentru cultur'a noastra, de atunci natiunea, carea a fostu nesocolita si batujocorita, s'a socotitu demna de atentiunea Inaltei Case domnitorie, cace pentru desteptarea si luminaarea natiunei s'a daruitu dein grati'a imperatesca pentru Metropolia, bunurele Blasiului, s'a redicatu

catedral'a acest'a, s'a întemeliatu aceste Institute a Museloru, léganulu întelegintiei romane, cá a-sia dein acestea esíndu teneri romani bene pregatiti, se pota fi de folosu atátu statului cátu si baserecei si natiunei.

Nu voliescu a enumera prea ínaltele ordinatiuni emanate pentru redicarea scoleloru natiunali, cáci le scímú cu totíi prea bene.

Ceea ce ne-au mai lipsitu pentru cultur'a limbéi, pentru care natiunea mai multu s'a luptatu, de cátu pentru vietia, a fostu Asociatiunea pentru literatur'a si cultur'a puporului romanu, statutele acesteia inca s'a înduratu prea gratiosu bunulu nostru Monarchu ale aprobá, si ce este mai multu decâtu acestea, fapt'a cea mai ínsemnata de sute de ani dorita, care acumu a isvoritu deiu anem'a cea nobila a prea bunului nostru Monarchu este inarticularea natiunei romane si a confesiuneloru ei, cá asia egalu îndreptatita cu cele alalte natiuni si infratita cu cele alalte popora Transilvane se colucre pentru benele patriei.

Deintru aceste potemu conosce, cumca ce suntemu noi astadí si ce avemu dupa Domnedieu, tote avemu de a le multiamí prea înduratulni nostru Imperatu Franciscu Iosefu I-lea si Inaltei Case Austriace; si pentru aceea si cu acest'a ocasiune ne apromitemu — si candu dícu acestea, prein cele urmatorie credu cá voui esprime post'a aneme

totororu — că precumu pana acum'a, asia si de aci inainte vomu arată catra Ma i e s t a t e a S a C. R. si A p o s t o l i c a : omagiala multiamire si supunere, credintia nepetata, si vomu fi gat'a totudeun'a a sacrificá pentru M a i e s t a t e a S a t o t e , pana si cea de pre urma picatura de sange, ne vomu rogá lui Ddieu, se-i dée daru si potere, se ne pota fi si in venitoriu adevveratu parente a natiunei romane si a toturoru poporaloru supuse pajurei Austriace, se fia precumu pana acum'a, asia si in venitoriu, coron'a, frumsetia, idealulu principiloru celoru buni, erou vestita si neinvinsu incontr'a inimiciloru.

Reverendissime Domnule VPresiedinte ! P r e a o n o r a t a A d u n a r e !

Poporulu Blasiului si celu dein ginrulu lui se bucura de fienti'a de facia a prea stimateloru Domnieloru Vostre, se bucura de Domniele Vostre cá de nesce barbati zelanti, gat'a a sacrificá tote pentru benele natiunei si pentru aceea, lu pasce speranti'a, că snb conducerea cea intieptá a Domnieloru Vostre, natiunea nostra nazuindu in cultur'a intelectuale si religiosa morala, va fi fericitá, va fi radimulu tronului, er' patriei sale de mare folosu si ajutoriu. Poporulu Blasiului si celu dein giuru Ve multiamesce pentru calatori'a intreprensa pana ia Blasiu, Ve poftesce vietia inde-

lungata, că se poteti ajunge si vedé imbucuratoriele rezultate a lucrureloru si a osteneleloru asociatiunostre pentru literatur'a si cultur'a poporalui romanu, Ve poftesce se Ve dèe Ddieu tote dnpa poft'a anemei, si totu svatulu se Vilu implinesca.

Er' intorcaandume catra Domnulu nostru Isusu Christosu, me rogu cu cuventele profetului Davidu „Domne atotu puternice prea indurate fà cu natiunea nostra semnu spre bene că se vedia celi ce o prescu si se se rusineze, că tu domne o ai ajutatu si o ai mângaiatu pre ea. Aminu.

Blasiu 7 Septembre 1863.

Constantinu Alutanu

Canonîcu Lectore si Vicariu Generale Metropolitanu.

C.

Respunsu

In numele Asociatiunei la cuventarea de beneventare (desub B.)

Reverendisime Domnule V. presiedente, Onorata Adunare!

Premitendu, că patrivitu cu Program'a dilei, dein locul acesta erá se vorbesea unu altu barbatu, cu ale carui talente si elocuentia, eu nu me

potiu mesurá, si cá eu nu mai pentru ttenerea si respectarea Santienei Programei amu luatú asupramii acest'a sarcina, plenu de incedere, cá Onorata adunare va scí pretiúí aceste momente, mi liau volia a redicá cuventulu, si reflectandu la cele, ce le díse Pre Santi'a Sa Reverendissimulu Canonicu Constantinu Alutanu despre Blasiu si bucuri'a locuitorilor lui si a celoru dein ttenutu, care o semtu toti pentru cá vedu si potú salutá in midiloculu lorú a III adunare generale a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu, a redicá meritulu Blasiului, respective a Institútelorú lui, mai multu in simplicitatea naravuriloru in stoicismulu spartanicu, si in zelu nationalu, ce a caracterisatu mai pre toti barbati, carii siau luatú crescerea si educatiunea in acesteá Institúte.

Asia Domnilorú, cá se lasu la o parte trecutulu, cá se nu ve ostenescu memori'a cu esemple ce leasiu puté aduce dein elú, me marginescu la viulu esemplu, celu avemu inaintea ochiloru nostri la Eselentia Sa betranulu Metropolitu si la Consiliarii sei, odiniora dascáli si profesori ai nostri, pre carii dupa unu cursu de 10, 15 20 si mai bene de ani, de candu amu parasitu cei multi acesteá locuri, i aflamu astadi pre lenga tota navéla rețeloru, influintiei si a lusului deinafora, cá piramidele Egiptului, cá stelpii púntie lui Traianu in

Dunare: infruntandu tempestatile tempului si valurile cele grele ale lui, cu o barbatia demna de admiratu, retinendu simplicitatea cea esemplaria, stoicismulu celu vechiu si celu nationalu intru adeveratulu intielesu alu cuventului, si propagandu aceste virtuti romane la posteritate, unu lucru, o inpregiurare acest'a, pre care natiunea, o si cere si asteapta cu dreptu cuventu dela Blasiu; Domniloru! pana candu Blasiulu isi va pastrá simplicitatea acést'a esemplaria, stoicismulu acestu eroicu, si celu de pana acumu, pana atunci voru esí deiu acest'a palestra a museloru romane, barbati crescuti si deprensi in simplicitatea naravuriloru, crescuti cu unu spiritu de stoici, cu o abnegare rara de sene si a intereseloru proprie, barbati cu totulu devotati causei romane, barbati, carii se fia determinati, cá odinora Mutiu Scevol'a asi arde insii man'a, candu va smenti, ceea ce a tintatu mintea, barbati Domniloru cumu ne arata istori'a pre acelu Consulu romanu, care condemná pre insu fiulu seu la morte, pentru cá a calcatu ordinulu datu, cu tote, cá cestigase batali'a.

Eara pana va avé natiunea romana barbati crescuti in semplicitate cu abnegare de sene, gat'a spre veru ce sacrificiu, precum a avutu de unu tempu incoce si mai are si astadi, pana atunci Domniloru pre leaga tote fortunele tempului, intri-

gile contimpuraniloru, opunerea celoru potenti si a administratiunei de astadi, ea va inaintá, va inflori, si se va apropiá de perfectiunea, ce i se vede de insa natura menita, si la care ea nazuesce neincelatu.

Esemplu prea bunu si invederatu ne e viati'a si esistinti'a stramosiloru nostri, pana candu a traitu ei in simplicitate, cu abnegare de sene si a intereselor sale, pana candu a despretiuitu avuti'a cea mare si comoditatile ei, au invinsa si cuceritu tota lumea, pentru cá era neinvinsi; dupa ce a apucatu inse intre ei poft'a de castigu, gramadirea averiloru, coruptiunea si satelitul ei celu naturalu, luxulu, dupa ce in locu de a merge insii la oste, a se bate si a comandá, au preferitu a petrece a casa, a se tavalí in plăceri, si a amblá dupa cestiguri, a conduce pentru resboie, natiuni si legiuni straine, a fostu cadiuta virtatea romana, si republic'aceá grandiosa, Imperiulu celu fora sociu, in care nu mai apunea sorele, fú disolutu si stersu de pre faci'a pamentului.

Mergeti deci inainte Parentiloru pre calea semplicitatiei, fiti stoici cá Spartanii, si pana la unu tempu strabunii nostrii Romani, si mai zelosi decâtu toti zelosii pamentului, pentru cá numai virtutile acestea potu incoroná inceputulu operiloru Parentiloru nostrii continuate si de noi.

Blasiu 7 Sept. 1863.

A x e n t i e .

D.**Raportulu.**

Secretariului secundariu despre lucrarile Comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, in decursu de unu anu si un'a luna adeca: dela adunarea generale tienuta la Brasiovu in 28, 29, 30 Iuliu c. n. a. tr. i pana la adunarea presente.

A)

Voliendu a aduce la cunoscienti'a Onorabilei adunari generale a Asociatiunei transilvane, lucrarile Comitetului in decursulu unui anu, si o luna adeca: dela ad gen. dein 28, 29, 30 Iuliu c. n. a. tr. pana in presente: e de lipsa, ca se mi-incepu raportulu meu, tocm'a dela lucrarile si decisiunile aceleia adunari stralucite dein antulu trecutu, carea si-féce onore prein mai multe decisiuni de mare importantia pentru prosperarea si viitoriulu nationale si literariu a poporului nostru, si cu esecntarea a-celor'a decisiuni benevoli a insarcina pre Comitetulu acestei Asociatiuni.

Decisiunile de mai mare importantia a on. adunari generale, — cu acaroru punere in lucrare, fù in-

sarcinatu Comitetulu Asociatiunei — suntu mai alesu urmatoriele :

a) Amesuratu decisiei aduse in Siedinti'a III p. VI adunarea decretà sum'a de 1200 fl. v. a. destinati pentru crearea de stipendia scolastece in folosulu ajutorarei tinerimei studiose lipsite de midiloece ; si modalitatea impartrei acestoru stipendia o concediù Comitetului Asociatiunei , oblegandulu totiodata , si recomandandui cu totu deadinsulu , cá impartirea cestiunatoru stipendia , se se estendia si la alte facultati scientifice , nu numai la facultatea de drepturi. Si pre lenga aceea , acelu Comitetu , se fia cu tota luarea aminte la lips'a si seraci'a constatate , la progresulu facutu in studia , si mai pre susu de tote la moralitatea teneriloru studiosi.

b) Totu in siedinti'a III. p. VII adunarea generale, incuvenentià unu stipendiu de 200 fl. v. a. destinatu pentru de a se ajutorá doui teneri romani cualificati in vreo meseria, si cari voru a se face Maestrii (Meisteri).

c) In siedinti'a III p. VIII adunarea incuvenentià 100 fl. v. a. pentru bibliotec'a Asociatiunei.

d) Totu in aceea Siedintia p. IX. adunarea decretà câte 60 fl. v. a. pentru inavutirea Mu-seului fisico-naturale dein Blasiu si dein Brasiovu.

In urma,

e) adunarea generală totu în Sedința III p. XIV defipse unele premia și pre anulul acesta, și anume 100 fl. v. a. pentru cea mai buna carte despre înaintarea economiei de câmpu și a pomării între romani; 50 fl. v. a. pentru doi inși romani, cari voru adeveri cu ocașiunea adunării prezente, că au mai multi fragari destinați pentru prasirea vermilor de matasa, și erasi 100 fl. v. a., pentru unu individuu român, carele în decursulu unui anu dela adunarea trecută, va învetiá mai bene art'a stenografica, și va dá probe despre a sa dexteritate tocma la adunarea prezente.

Cu ast'a ocașiune adunarea gen. dein a. tr., dreptu documentu, că scia apretiu și stimate talentele dezvoltate pre câmpulu literaturii și a artei, votá doua premia natiunali; anume unulu pentru D. Andreiu Muresianu de 50 # in natura, pentru că acestu barbatu prein poesiile sale adause un'a luarea noua la cunun'a nevescedita a meritelor sale publice; er' altu premiu pentru Dsior'a Circ'a, pentru că acést'a, nu numai dede documentu despre unu progresu frumosu in art'a muziceii, ci totu deodata prein Concertulu seu pre Vióra dein 29 Iuliu a. tr., adause o suma considerabile la fundulu junei nostre Asociațiuni.

f) In interesulu dezvoltării diverselor ra-

muri de scientia adunarea determinà si infientiarea acelu trei sectiuni scientifiche, anume: acelei filologice, istorice si fisico-naturale.

Onorabil'a adunare deci, va dori acum a sci, cà cum si pan' încàtu s'au dusu in implenire aceste decisiuni salutarie; adunarea va dori dîcu, a fi informata precum despre aceste: asia si despre alte lucrari mai momentose si mai insemnate a Comitetului Asociatiunii.

Deci subscrisulu spre a satisface acestei dorentie, cum si spre a corespunde tenorei § 32 lit. g dein statutele acestei Asociatiuni; si-tiene de cea mai plàcut'a a sa detoria, a raportá in ordine cronologica despre tote lucrurile si decisiunile mai de frunte ale Comitetului pre restempulu dela adunarea trecuta pan' la adunarea presente adeca: in cursu de unu anu si o luna de dîle. Si asia voliu incepe mai antaiu cu lucrurile siedintiei celei de antaiu dupa adunarea generale dein a. tr.

I. Siedintia a Comitetului Asociatiunei tienuta in 2 Septembere 1862

Cu privire la acest'a Siedintia, inainte de tote mi liau volia a aduce la cunoscienti'a On. adunari,

cumca la propunerea Esceleției Sale D. președinte alu Asociației îndată cu deschiderea acelei ședințe, Comitetului i-se dăde cea mai plăcută și mai dorită ocaziune, că se asterna Maiestății Sale prea bunului nostru imperator o adresă însufletitoare de bucurie, ce o simți totu natul român pentru fericirea reînșănătosire a Maiestății Sale prea amatei și prea înduratei noastre imperatoresc, Elisabeth'a, și Maiestatea Sa se și îndră prein înaltul emis presidial al' Cancelăriei aulice de dto 15 Septembrie 1862 Nr. 416 a răspunde prea grătosu la acest'a adresă a Comitetului, carele răspunsu se și comunică Comitetului în ședința următoare deîn 8 Octombrie a. tr. (vedi Ședința II).

Dupa aceea, Comitetulu și fece de cea mai strensă datorie a se ocupă cu punerea în lucrare a susu-mentiuatelor deciziuni salutare aduse în ședința III. a adunării generale deîn an. tr.

Precumu se dovedesce deîn protocolulu ședințelor Comitetului § 99 lit. a, c, d, e, f, g, h, i. . . . și precumu e cunoscutu și deîn diurnalele naționale, Comitetulu nu lipsi a luă dispozițiunile și măsurile delipsa pentru împărțirea mai susu amantitelor stipendia școlastece și premia, și anume deîn celi 1200 fl. v. a. destinați pentru ajutorarea tenerimei studioase mai lipsite de mijloce: Comitetulu află cu scopu, a formă 10

stipendia, de in care se se impartăsesca 10 teneri buni si diligenti, si in specie : se creara 2 stipendia de câte 300 fl. v. a. pentru doi teneri eminenti si cu portare buna, cari se voru oblega a merge la facultatea filosofica in Vien'a, spre a se pregati pentru catedr'a de profesori gimnasiali ; se creara 4 stipendia de câte 100 fl. v. a. pentru 4 teneri buni ascultatori de drepturi, si in urma, se formara alte 4 stipendia de câte 50 fl. v. a. pentru patru teneri, ascultatori de scientiele gimnasiali. Pentru tote aceste stipendia se publică de in partea Comitetului, Concursu de dto 4 Septembrie 1862, cu defigerea terminului pre 4 Octobree a. tr. — Impleninduse terminulu defiptu pentru Concursu, in siedinti'a Comitetului, tienuta in 8 Octobree a. tr., se si impartira numitele stipendia, — luandusi Comitetulu de punctu de vedere in ast'a impartire, progresulu eminente, seraci'a si moralitatea, in sensulu decisiunei adunarei gen. de in siedinti'a III. p. VI. cum si tienenduse stensu de §-lu 2 de in statutele Asociatiunei.

Asemenea se publică Concursu de in partea Comitetului totu cu datulu de in 4 Septembrie a. tr, si pentru stipendiulu de 200 fl. v. a. destinatu pentru ajutorarea a loru doi teneri cualificati in vreo meseria, defigunduse terminulu pre 31

Maiu a. c. cum si pentru nescari premia, si anume: 100 fl. pentru auctoriulu celei mai bune carti despre inaintarea economiei de campu si a pomarii intre romani cu terminulu 1 Maiu a. c.; 50 fl. v. a. pentru doui insi, cari cu ocasiunea adunarei presente voru adeveri, cum cà au celi mai multi fragari destinati pentru prasirea vermiloru de matasta; si in urma 100 fl. pentru unu individu romanu, carele in cursulu anului va invetiá mai bene art'a stenografica, si va dá chiaru in acest'a adunare probe despre a sa capacitate si istetîme cu terminulu pre San. Petru.

Intre lucrarile siedintiei Comitetului dein 2 Septembrie a. tr. mai vienu inca de a se insemná urmatoriele: in § 99 lit. b. se aduce la cunoscienti'a In. Guberniu regiu, a Ven-Ordinariate romane, cum si la cunoscienti'a redactiuniloru de diurnalele romane, decisiunea adunarei gen. dein an. tr. in privinti'a adoptarei ortografiei cu litere, carea singura reprezenteza adeveratulu geniu a limbei romane; prein § 90 se decreteza, cá numerulu curente al' lucrariloru Comitetului si Cancelariei se se incepa regulatu totu deauna cu 1-a Ianuariu c. n.; prein § 91 se decretà tiparirea acteloru adunarei gen. dein a. tr. cum si a disertatiuniloru rostite cu ocasiunea acelei adunari in 1000 esemplaria pre spesele Asoci-

atiunei; dupa §-lu 94 s'au primitu banii incurși dela diversi membrii si contributori ai Asociatiunei; § 96 se aterne raportulu Casierului si a Controlului despre starea cassei Asociatiunei pre timpul acestei siedintie dein 2 Septembrie a tr., dein care resultà, cà cass'a Asociatiunei pre atunci numerá sum'a totale de 12557 fl. 70. xr., totu atunci, cu ocasiunea asternerei acestui raportu, escânduse intrebarea asupr'a modului de a elocá capitalele Asociatiunei cu mai mare securitate, s'a decisu, cá capitalele se se eloceza, prein cumperarea obligatiunilor de Statu, si anume: de cele ipotecarie, de saline, urbariale de Ardealu, si de cele numite natiunale.

Mai incolo totu in aceea siedintia § 97, s'a luat mesuri in privinti'a platirei tacseloru de membrii ordinari pre anulu curente, si anume s'a decisu: cá aceli Domni, cari au platitu tacsele statutale dela 1-a Noembre 1861 pan' la 31 Decembre 1862, adeca: in cursu de 14 luni, ori candu, suntu membrii ai Asociatiunei pre 1862; er' cari voru a remané membrii ord. pre a. 1863 suntu detori a platí dela 1-a Ianuaru a. c. tacs'a prescisa de de 5 fl. v. a., seau capitalulu corespundietoriu odata pentru totu deuna; si totu in urm'a acestei decisiuni, DD. Colectori ai Asociatiunei, fura pofiti prein diurnalele natiunale, cá se se nevolie-

sca a tîné in evidentiá numerulu membriloru, conlucrandu la inaintarea scopului acestei Asociatiuni.

Amesuratu decisiunei coprense in § 98 D. Casieriu dein respectulu asecurarei casei fù in-sarcinatu, a intari ferestrile dela Cancelari'a Asociatiunei cu grathii de feru, si a lasá se se faca o usia tare; tote aceste pre spesele Asociatiunei, care apoi voru se remania proprietatea proprietariului casei.

Prein decisiunea coprensa in § 99 s'a facutu curente onorariulu Secretariului II, decretatu in siedinti'a III a adunarei gen. dein anulu trecutu; dupa §-lu 100 s'a primitu stufele tramese si daruite espositiunei, care apoi clasificanduse s'au strapusu in primirea Archivariului Asociatiunei. In urma, prein §-lu 101 s'a otaritu deschiderea de liste la Cancelari'a Asociatiunei, pentru inscrierea aceluor Domni, cari in sensulu conclusului adunarei gen. dein 30 Iuliu a. tr., voru volí a se insinuá de membrii la vreun'a dein cele trei sectiuni scientifice prevediute de adunarea gen. dein a. tr. p. XV. Si Secretariulu primariu a acestei Asociatiuni, fù celu de antaiu, carele inca in siedinti'a asta, se insinuá pentru sectiunea istorica.

II. Siedintia a Comitetului de in 8 Octobree 1862.

Cu privire la acest'a siedintia, mai inainte de tote, am onore a raportá On. adunari, cumca Esceienti'a Sa D. presiedinte, indata cu deschideri aceleia, avù prea placut'a ocazione a aduce la cunoscienti'a On. Comitetu al' Asociatiunei, responsulu preagratosu a Maiestatiei Sale prea bunului nostru Imperatu de dto 15 Septembree Nr. Canc. aul. 416 a. tr. cu privire la adres'a Comitetului de bucuria pentru fericit'a reinsanatosiare a Maiestatiei Sale prea scumpei nostre Imperatese Elisabete'a. Acestu responsu prea gratosu se primí dein partea Comitetului cu cea mai via placere si bucuria, cá unu nou documentu de amorea parentiesca — si totu deodata prein § 105 se decretà, cá acestu actu de gratia maiestatica, pentru memori'a prosteritatiei, se se treca dein cuventu in cuventu in protocolulu siedintielloru acestui Comitetu; ceea ce se si facù.

Mai incolo intre lucrarile si dccisiunile aduse in siedinti'a memorata, — afora de insinuarea Dlu' Directoriu gimnasiale Gabriele Munteanu, de membru al' sectiunei filologice (vedi § 107) — mai meriteza a se aduce la cunoscienti'a on. adunari generale, inca urmatoriele:

a) Raportulu cassei despre starea fundului Asociatiunci pre tempulu acestei siedintie, dein carele se vede, că Asociatiunea pre atunci adeca : in 8 Octobre a. tr. — ne computanduse spesele — posiedea in suma totale Capitalulu de 13156 fl. 70 xr. firesce cea mai mare parte in Obligatiuni de ale Statului (vedi § 110).

b). Mai meriteza a se amentî impartîrea stipendiatoru date dein partea Asociatiunei, pre bas'a Concursului publicatu cu datulu de 4 Septembre a. tr., — si anume: cele doua stipendia de câte 300 fl. v. a. se dederu la doi teneri asculatori de facultatea filosofica in Vien'a pentru de a se pregati pentru catedr'a de prof. gimnasiali; cele 4 stipendia decate 100 fl. se impartîra la 4 asculatori de drepturi, si in urma cele 4 stipendia de câte 50 fl. le patru gimnasisti. Cu privire la impartîrea acestoru stipendia, Comitetulu amesuratu deobligatiunei primite dela On. adunare generale dein a. tr., cum si condusu de idea principale espresa in statutele Asociatiunei § 2, carea e: cultur'a romanului preste totu in studia luà in destinsa consideratiune, nu numai meseretatea concurentiloru, ci si progresulu si mai pre susu de tote portarea morale: cace romanulu are lipsa de barbati in totu respectulu, nu numai cualificati si invetiati, cí si solidi in caracteriu si portare. In catu pentru pri-

mirea acestoru stipendia scolastece, prein § 112 se decise, cá acele se se primesca in rate trimestrali, pre lenga cuietantii vidimate de Directiunile institutelor respective. In urma,

c) se asemneza Secretariului II spesele de-lipsa, pentru maupularea afaceriloru Cancelariei, pentru espeditiunile postale si alte trebuentie, in suma dá 100 fl. v. a. pre lenga indetorarea de asi-dá socotelele la tempulu seu.

Aceste fura, — dupa opiniunea subscrisului referente, — cele mai momentose, si totu deodata cea mai mare parte, dein obiectele pertractate in siedinti'a dein 8 Octobre a. tr.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

III. Siedintia á Comiteturului tie-nuta in 4 Noembre a. tr.

Fienducá Comiteturulu Asociatiunei in urm'a indetorarei sale dein partea adunarei gen. tienute la Brasiovu in anulu trecut, cumu si pre bas'a decisiunei sale aduse in siedinti'a dein 2 Septembre a. tr., si luase volia prein scrisori'a sa de dto 9 Septembre a. tr. Nru 200 a aduce la cunoscien-ti'a Inaltului Gubernu regescu, Conclusulu aduna-rei generale tienute in Brasiovu, in privinti'a ortografiei romane statorite cu litere latine, si totu deodata pre Acelasiu-Inaltu, al' rogá, cá acelu Conclusu se binevoliesca al' impartasi si cu au-

etoritatile resp. subalterne: asia Acelasiu Gubernu prein not'a sa de dto 1 Octobre Nro 21,889, 1862 provocà pre Comitetul Asociatiunei, cá se i substerna vreunu operatu filologicu romanescu, si nõ avendu altulu, decâtu operatulu Comisiunei filologice dein 1860, se decretà (prein § 116), cá acelu operatu filologicu tiparinduse in 1000 exemplaria, dein acele, 700 esempl. se se substerna In. Gubernu regiu, reflectandu totudeodata si la gramatecele romane date de D. Canonicu T. Cipariu, pentru invetiarea acurata si regulata a limbei romane. Cea ce prein scrisori'a Comitetului de dto 24 Novembre Nro 285 1862, se si duse in deplinire.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Totu in ast'a siedintia se aduse la cunoscintia Comitetului o scrisoria de multiumita a Escentientiei Sale D. Conte Emerieu Mico de dto 21 Octobre 1862, pentru alegerea sa de membru Onorariu al' Asociatiunei, — pre lenga carea alaturà si unu ofertu intru adeveru marinimosu pentru jun'a nostra Asociatiune, daruindu spre folosulu fondului Asociatiunei o obligatiune de desdaunare urbariale in valoare de 500 fl. m. c. — pentru care i se exprimà cea mai caldurosa multiumita, cu aceea adaugere, cá la adunarea generale de acum se se propunia de membru fundatoriu al' Asociatiunei. — Totu cu ast'a ocasiune

D. Dem. Fogarasi dela Muresiu-Osiorheiu consecră in folosulu fondului Asociatiunei 200 fl. in obligatiuni urbariali de desdaunare — facunduse membru fundatoriu a aceleia.

Totu in s'edinti'a Comitetului dein 4 Novembre a. tr., se mai citi o scrisoria plena de entusiasm a Dlui Advocatu dein Oradea mare Ioane Gozmanu pentru prosperarea Asociatiunei, trame-tiendu cu aceea ocasiune si o colecta frumosa, pentru care i se rescrise multumita (§ 120); se comunicara prein D. Protopopu I. Popasu socotelele venituriloru si a speselor espositiunei dein Brasiovu pan' in 12 Octobre a. tr. — care se dederu spre censurare B Dlui membru talve Comitetului Elia Macelariu. — Dupa aceea, se luà spre placut'a scientia a Comitetului, aceea, cà atâtu Dlui Andreiu Muresianu incununatului nostru poetu natiunale i-se numerara in natur'a celi 50 galbini dreptu premiu natiunale, câtu si Dsiorei Elisa C i r c'a i-se cum-perà si tramese unu suveniru, dreptu semnu de recunoscientia natiunale.

Subscrisulu Secretariatu, cugeta a fi cu cale, a face aci mentiune si despre o scrisoria tramisa Comitetului dein partea parochului dein Csenger-Ujfalu a Dlui Georgie Ardeleanu, de dto 10 Octobre 1862; acelu Domnu propune Comitetului Asociatiunei, deschiderea unui institutu pedagogicu

pentru crescatorie romane prein midiflocirea Comitetului reuniunii femeilor romane sub aaspiciale Asociatiunei. — Comitetulu Asociatiunei, cu tote cà fù petrinsu de momentositatea acestei idei: totusi nu se semtí competente, cá asupr'a unui obiectu atátu de momentosu se se demitia la desbateri in o siedintia a Comitetului — cu atátu mai tare, cu câtu cà in ast'a privintia nu primi nece o inviatiune dela adunarea generale.

Mai am bucuri'a, intre lucrarile siedintiei Comitetului dein 4 Novembre a. tr. a mai aduce la cunoscenti'a on. adunari generale si aceea fapta, cà pentru de a se pune inceputulu unei bibliotece a Asociatiunei, cumparanduse carti cu sum'a de 100 fl. v. a. aplacidata de adunarea gen. dein anulu trecut: Comitetulu aflà cu cale a denumí o Comisiune, statatoria dein unu presiedinte in person'a prea demnului D. Canonicu Metropolitanu si Vice-presiedinte al' Asociatiunei Tim. Cipariu, si dein 3 membrii in persoane DDloru G. Baritiu, Gavriila Munteanu si Ioane Antonelli, care Comisiune, se se consulteze asupr'a cartiloru romanesci mai de mare pretiu si mai de neaparata necesitate, ce ar' fi de a se castigá pentru bibliotec'a Asociatiunei.

In urma, ce se tiene de starea cassei Aso-

ciatiunei pre acestu tempu ad: in 4 Novembre a. tr., aceea, dupa § 130, numerá 13717 fl. 63 xr. v. a.

In lunile: Decembre 1862, si Ianuaru 1863 dein lips'a membrilorn prescisi prein § 31 dein statute, nu s'a potutu tiené siedintia completa a Comitetului Asociatiunei, ceea ce in siedinti'a viitoria dein 3 Fauru a. c. s'a si trecut la protocolu in § 1, cá observatiune.

Aceste fura On. adanare! lucrarile mai importante ale siedintieloru Comitetului tienute dela 2 Septembre a. tr. ad: dupa adunarea generale, pana la inceputulu anului curente si respective pana la siedinti'a dein 3 Faunu a. c. — in-se fiendu cà acést'a On. adunare va fi doriendu a avé notitia despre lucrarile mai importanti a Comitetului dein anu in anu, voliu se dîcu: dela o adunare generale pan' la alt'a: asia mi-tienu de cea mai placuta detoria a continuá si mai incolo raportulu meu, dein siedintia in siedintia, pana la adunarea generale presente; — insîrandu in ordene eronologica, tote lucrarile si decisiunile mai importante ale Comitetului Asociatiunei.

IV. Siedintia a Comitetului tienuta in 3 Februariu a. c.

Deintre lucrarile si decisiunile acestei siedin-

tie, meriteza a se aduce la cunoscenti'a On. adunari gen. urmatoarele :

1) Veniendu in ast'a siedintia la desbatere, deslegarea cestiunei, ca ore obligatiunile de statu, cumperate pre seam'a fondului Asociatiunei, dupa care valoare se se compute? dupa valorea austriaca seau moneta conventionale? Comitatu dupa ascultarea opiniunei Dlui Casieriu, se afla motivatu prein §-lu 2 a decide : ca obligatiunile se se compute dupa valorea nominale, cu atatu mai vertosu cu catu ca, in ast'a privintia, nu s'a facutu nece o observatiune nece cu ocasiunea revisiunei socotelor de in partea adunarei gen. de in a. tr.

2) Intre alte lucrari ale comitetului ar' mai fi de a se memorá : starea cassei Asociatiunei pre tempulu acestei siedintie de in 3 Febru a. c., carea avea pre atunci in proprietatea sa sum'a totale de 16537 fl. 30 xr. (vedi § 4); raportulu Secretariatului despre tiparirea protocolului adunarei gen. II, in 1000 esemplaria, despre acarui esire la lumina, cum si despre pretulu defiptu in ast'a siedintia, fura incunoscentiati toti DD. Colectori ai Asociatiunei pre calea diurnalelor romane, si anume : in *Telegrafulu romanu* Nru 9., cu aceea provocare, ca se benevoliesca a aduna prenumeranti, ca asia respectiviloru se li-se pota tramete esemplaria in numerulu postitu, (vedi § 7.) Se aduce apoi la cunoscenti'a Comitatu-

puî, cã Inaltulu Gubernu regiu prein gratios'a scri-
soria de dto 29 Novembre 1862 Nr. 28282 s'a in-
duratu a lasá de membrii onorari ai Asociatiunei
pre unii deintre Domnii alesi in Siedinti'a III a
adunarei generale dein anulu trecutú, cari nu sunta
civi austr. si anume: pre DD. Sionu, Odobescu si
Gr. Manu si cestoru Domni numai decatu li-s'au
si espeduitu diplomele cuvenentiose. — Amesuratu
decisiunei aduse in ast'a siedintia § 9, si pre bas'a
clausulei intretiesute la articolulu II § 6 dein sta-
tute, s'a mai asternutu Inaltului Guberniu spre
a-si dá Inaltulu seu consensu, si alti membrii or-
dinari ai Asociatiunei, cari nu sunta civi austriaci,
inse au platitu tacs'a de membrii ord. prescrista pre-
in § 6 dein statutele Asociatiunei.

Totu in acest'a siedintia s'a luatú spre cea
mai placuta scient'a a Comitetului ,aceea fapta marini-
mosa a braviloru frati: A n t o n i u si G e o r g i e
M o c i o n i de Foen, cã ambii acesti bravi fili ai na-
tiunei române, se fecera membrii fundatori ai Aso-
ciatiunei, si anume : celu de antaiu depunendu pre
altariulu prosperarei acestei june Asociatiuni, in
obligatiuni de desdavnare dein Banatu, sum'a no-
minale de 420 fl.; er' celu alaltu depunendu su-
m'a nominale de 315 fl. Cu o via placere s'a lu-
atu spre scientia si ofertulu Br. Ales. V a s i l c o dein

Bucovin'a de 200 fl. cá m. fundatoriu cum si a altoru benefacutori dein Bucovin'a.

Asemene Stefanu Sotiru negociatoriu in Brasiovu a daruitu la fondulu Asociatiunei o obligatiune a imprumutului de Statu dein 1854 de 100 fl. (vedi § 12).

Cele alalte afaceri ale Comitetului dein ast'a siedintia se reducu la primirea notitiei despre bannii intrati la cass'a Asociatiunei dela siedinti'a dein urma, intre care meriteza a se memorá si aceea, cá D. Georgie Visia dein Zlatn'a, membru fundatoriu a acestei Asociatiuni, a mai daruitu in folosulu fondului Asociatiunei inca o detoria a sa de 300 fl. v. a.; trametienduse incoce atátu obligatiunea resp., cátu si interusuriulu pre a. c. in suma de 15 fl. v. a. — Urmeza

V. Siedintia a Comitetului tie-nuta in 3 Martiu a. c.

Deintre lucrarile acestei siedintie, in ordinea, dupa cum fura pertractate, vienu a se insirá: a) presentarea starei cassei Asociatiunei, carea pre atunci numerá sum'a de 16882 fl. 32 xr. (vedi § 16); b) Se luà spre imbucuratori'a scientia o adresa plena de zelu a Dlui Poenariu dein Bucuresci de dto 1-a Fauru

a. c. prein carea acelu Domnu, dupace si esprima in terminii celi mai frumosi, multiamirea sa, pentru alegerea sa de membru onorariu al Asociatiunei, se promite cumca nemicu i-va fi mai pretiosu si mai sacru de câtu a conlucrá si pre viitoriu pentru prosperarea si inflorirea acestei june Asociatiuni c.) Mai incolo, Comitetulu, dupace, — censurandu Computulu venitureloru si a cheltueleuru espositiunei natiunale deiu Brasiova lu aflá de esactu si bunu in tota privinti'a, — si exprimá multiumit'a sa sincera, atátu Dlui presiedinte resp. I. Popasu câtu si celora alalti DD. membrii pentru fatigiale si sacrificiale loru, dovedite si cu ast'a ocasiune in favorea Asociatiunei § 18. — Apoi d) se mai rescrise dein partea Comitetului, multiumita Dloru: Jude primariu Iosefu Siulatiu si Vasilie Moldoveanu si altoru conlucratori ai loru; cace acesti Domni prein staruenti'a loru, inchiendu Contracte pre 5 ani, cu mai multe Comune, dein Comitatulu Cetatiei de balta, au adausu la fundulu Asociatiunei, unu f'cuan-tu frumosu in fructe naturale, pentru acaroru vin-dere in folosulu fundului Asociatiunei, Comitetulu in puterea decisiuniloru sale coprense in §§ii 19. si 20. si luá mesurele de lipsa.

In urma, mai voliu a amentí, cumca totu in asta siedintia, la propunerea Escelentiei Sale Dlui presiedinte al' Asociatiunei prein § 22 se aduse

conclusu, că Dlu Vice-presiedinte al' Asociatiunei, se fia possitu, subtu presiedinti'a sa a compune unu Comitetu dein nescari barbati, cu cari se se consulteze asupr'a mesurilor de pregatire pentru adunarea generale, ce se va tiené in Blasiu, adeca: pentru adunarea presente, si despre mesurile luate in ast'a privintia, se se raporteze la Comitetul Asociatiunei pre lun'a lui Maiu.

Cele alalte afaceri ale Comitetului dein siedinti'a dein 3 Martiu a. c. érase se reducu la primirea notitiei despre sumele de bani intrate in cass'a Asociatiunei dein siedintia in siedintia.

In lun'a lui Aprilie a. c. dein lips'a membriloru preserisi prein § 31 dein statute, nu s'a potutu tiené siedintia lunaria cu Comitetul Asociatiunei.

Deci, vienu la

VI. Siedintia tienuta in 12 Maiu a. c.

Intre afacerile mai insemnate a acestei siedintie, merita a se numerá: a) § 25 raportulu cassei Asociatiunei pre tempulu siedintiei cestionate, dein care raportu se vede, că fondulu Asociatiunei posiedea pre atunci 19083 fl. 85 xr., b) prein §§ 26 si 32 la propunerea Dlui V. presiedinte, cum si a Archivariului Asociatiunei tientatoria in-

tr'acolo , că adevă: Asociatiunea noastră se se pună în comunicatiuni cu alte societati și Academie literarie , d. e. Academi'a sciintieloru dein Vien'a , Pesteas. a. trametiendule dein productele sale în scaimbu : Comitetulu află cu cale a decide , cumca propunerea privitoria la punere în relatiuni cu alte societati literarie , în principiu o primesce cu tota placerea înse tocma pentru importantia propunerei acesteia , cugetă a fi bene și consultu , că modulu punerei aceleia în activitate se se reserveze pentru un. adunare gen. presente, carea nu va lipsi a luă measure de lipsa în acestu obiectu, dein multe privintie importante pentru jun'a noastră Asociatiune. BCU Cluj / Central University Library Cluj Totu deodata, s'a primitu spre sciintia , raportulu Archivarului Asociatiunei despre cartile daruite în folosulu bibliotecii Asociatiunei , cum și despre starea bibliotecii de atunci preste totu : cartile daruite se publicara în Telegrafulu romanu. c) în sensulu §-lui 28, Comitetulu află de lipsa , în nesu cu decisiunea sa dein 3 Fauru a. e. a pofii de nou pre D. Colectoriu dein Cernautiu Nic. Hurmuzachi că se benevoliesca a dá deslucirile de lipsa în privintia unoru Domni , cari au depusu la Dsa în favorea fundului Asociatiunei , sume mai diosu de 100 fl. , fora de asi esprime volientia sa , că voru a se face membrii fundatori ori ordinari ai Asociatiunei? Comitetulu înse nu

fù norocitu a capatá respunsu in acestu obiectu ,
necø dupa repetit'a provocare.

d) Mai incolo , s'a luat u la desbatere , pro-
gram'a pentru adunarea generale prensente , pro-
pusa de D. V. presiedinte T. Cipariu , carea
s'a primitu intru tote , si s'a publicatu in diur-
nalele romane.

e) Intre afacerile Comitetului dein ast'a stie-
dintia , se mai numera , si primirea spre placut'a scientia ,
cumca In. presidiu Guberniale prein charti'a sa de dto
26 Aprilie Nro 376 a. c. a binevoitu a las'a de mem-
brii ord. ai Asociatiunei pre junii Domni dein Bucu-
resci , carii au platitu tacs'a statutale , inse cari
nu suntu civi austriaci , si anume : DD. profesori
dein Bucuresci Cost. Margineanu , Florescu , Ioan
Badilescu si Aaronu Crainicu ; apoi pre D. Ioan
Martinoviciu negociatoriu si D. Adamescu proprie-
tariu de Tipografia ; toti dein Bucuresci. Pre lenga a-
cesti Domni , mai capetara consensulu In. Gubernu
prein charti'a de dto 16 Febr. Nro 5946 a. c. inca
DD. Dim. Ales. Sturz'a , Georg. Costachi Sturz'a
propr. in Iasi ; Eug. Predescu dein Bucuresci , A-
lecu Davidoviciu Cavaleriu dein Grosseesti , Elia Mo-
rariu dein Moldavi'a si Const. Cerchiezu totu de
acolo.

f) s'a mai luat u spre scientia , incassarea
unoru obligatiuni , contribuii si oferte de sume
frumose facute , in favorea fundului Asociatiunei , cu

care ocazione nu potui se nu amintescu, cu respectulu celu mai profundu, cu acelu respectu dicu, cu carele suntemu in conscientia detori, ca- trà toti zelosii si adeveratii spriginitori si inaintatori al' benclui si culturei natiunale, — pre Serenitatea Sa principiile Greg. Brancoveanu, dein Bucuresci, carele a datu o suma frumoasa de 100 # galbini in natura.

Mai incolò, mi-tienu de detoria, a mai amenti pre D. Georgie Fogarasi proprietariu in Lipov'a, carele a oferitu o obligatiune a imprumutului natiun- alu de 100 fl. ; pe brav'a Comuna romana dein Naseudu, carea a datu in obligatiuni de statu su- m'a de 200 fl. cu espres'a dorentia de a se face membru fundatoriu a Asociatiunei; pre mai multi barbati romani dein Zlatn'a, cari au oferitu in o obli- gatiune privata colectiva 800 fl. v. a. si alte o- ferte frumose.

g) In ast'a siedintia, se luà spre placut'a sci- entia, si aceea fapta imbucuratoria, cà Maie sta- tea Sa C. R. Apostolica prea bunulu nostru Imperatu s'a induratu prea gratiosu a con- cede liber'a importare de carti romanesci in tiera, o acuisitiune acest'a, de carea in interesulu des- voltarei literaturei nostre celei propite prein me- surele proibitive, avemu de a ne bucurá multu.

h) In urma, prein § 37 se licuidà dein par-

tea Comitetului computulu asternutu de presedintele Comitetului espositiunci nationale dein Brasiovu pentru veniturele si cheltuiielele espositiunii dela 12 Octobre a. tr. pana la 22 Ianuaru a. c. —

In lunile: Iuniu si Iuliu nu s'a tienutu siedinti'a Comitetului dein lips'a membriloru in numerulu prescisu prein § 31 dein statute.

VII. Siedintia a Comitetului Asociatiunei tienuta in 4 Augustu 1863.

Intre lucrarile mai insemnate a acestei siedintie vienu a se memorá a) prezentarea starei cassei Asociatiunei (§ 38) carea pre acestu tempu avea in proprietatea sa sum'a de 19646 fl. 80 xr. v. a.; b) se luá spre placut'a cunoscintia dein partea Comitetului fapt'a, cumca, Domnii Bas. Popu Vpresiedinte Guberniale si Dem. Moldoveanu Consiliariu aulicu, se feceru membrii fundatori ai Asociatiunei, si anume: celu de antaiu prein depunerea la cassa aloru doue obligatiuni urbariale trasilvane, fia-care de câte 100 fl. v. a. — 200 fl. v. a.; al' douilea prein inplenirea in rate lunarie deobligate a sumei prescise prein § 6 pentru membrii fundatori.

c) In urma, cá unu documentu de progres-

re dein partea Asociatiunei noastre, amu onore a aduce la cunoscinti'a On. adunari gen., cumca in siedinti'a mai susu mentionata a Comitetului, pentru sectiunile scientifiche prevediute de On. adunare gen. dein anulu trecutu in Siedinti'a III p XV se mai insinuara inca urmatorii Domni :

1) D. Vpresiedinte al Asociatiunei si Canonicu Tim. Cipariu se insinua pentru tote trei sectiunile

2) D. Dr. P. Vasiciu pentru sectiunea fisco-naturale

3) DD. I. Popasu pentru sectiunea istorica si Sav'a Bercianu Popoviciu pentru sectiunea filologica.

4) DD. Nic. Popea, I. V. Rusu, si Dr. I. Nemesiu pentru sectiunea istorica

Cu acestea, crediu, ca amesuratu § 32 lit. g) dein statute Asoc. mi-am implinitu detori'a, in privinti'a raportarei despre efacerile Comitetului Asociatiunei in cursu de unu anu si o luna adeca : dela adunarea gen. dein anulu trecutu pana la adunarea presente.

Nu mai remane alt'a, dupa opiniunea mea, de catu se mai referezu unele mai interesante si cu privire la

B. Manipularea afaceriloru Cancellariei.

Ce privesce la manipularea afaceriloru Cance-

lării Asociațiunii, — aceea se poate vedea de-
stul de chiaru dein protocolulu agendelu, aca-
rui Numeru cu finitululu anululu trecutulu 1862, s'a
sautu la cifr'a de 305; er' in anululu curentulu, pan'
acum la cifr'a 196.

Sub acesti Numeri se coprendu esibitele scri-
soriloru cu bani tramese la fundulu Asociațiunii,
dein preuna cu insemnarea numeloru trametiatori-
loru si a sumei tramese preste totu; mai incolo
corespondentiele Comitetalulu Asociațiunii, cá pu-
nere in activitate a decisiuniloru aduse in siedin-
tiele ordinarie a aceluia; apoi espeduirea decre-
teloru respective la membrii fundatori, ordinari si
onorari, cum (si) espeduirea laudatoriloru date dela
espositiunea natiunale tienuta in an. trecutulu, per-
sonelorulu, ce s'a distinsu prein productele tramese;
— de care laudatorie s'a datu preste 400.

Cea ce se vede si dein Catalogulu membri-
loru Asociațiunii, atatu pre anululu trecutulu 1862,
cátu si pre anululu curentulu 1863, aflu io cu cale a
o insemná si aici, cá o observatinne nece decátu
de o insemnetate neconsiderabile, de aceea dîcu:
„nu de o insemnetate neconsiderabile“ pentru cá
deca combinezu numerulu membriloru Asociațiunii
transilvane singuru numai dein anululu trecutulu pre
tempulu adunarei genele cu numerulu membriloru
dein anululu curentulu pan' in presente, aflu o dife-

rentia însemnata; ca-ce pre candu Asociatiunea nostra in anulu trecutu pre tempulu adunarei gen. numerá 555 membri, astadi pan' la datulu acest'a numera numai 414 membrii; éca o diferentia, seau mai bene unu minus de 141 membrii între an. tr. si celu curente.

Cu finitulul anului trecutu pre la 31 Decembrie 1862, Asociatiunea numera 838 de membrii preste totu.

Inse facia cu acest'a diferentia, ce ar' dovedí spre dorerea aduncu semtíta a totu natului romanu amatoriu de progresulu culturai nationale — unu regresu instristatoriu in locu de progresu imbucuratoriu, — ne mangaia si ne incurageia aceea sperantia firma, cà pana la finea anului curente, mai este inca tempu, si DD. celi, cari, pote dein nefavorirea impregiurariloru, au remasu indereptu cu respunderea tacsei anuale, pre anulu curente, nu voru lipsí si de aci inainte asi-oferi tributulu seu pre altariulu culturai nationale.

Er' in anulu curente s'au inscrisu pana acum 414 membrii, deintr' acestia 25 suntu membrii fundatori, 353 membrii ordinari si 36 membrii onorari ai Asociatiunei transilvane.

Cu privire la locuri si tienuturi mai tare suntu representate in acestu institutu de cultura, pentru

anulu curente pan' acum : Brasiovulu cu 51 membrii, Blasiulu cu 35 membrii, Vienn'a 16 membrii Clusiulu si Fogarasiulu erasi cu 16 membrii, Sasu-Reginulu si Mures-Osiorhejulu 14 membrii; Naseudulu si Lugosiulu cu 13 membrii, Dev'a 11 membrii, Sibiulu 10 membrii, Abrudulu 9 membrii, apoi Principatele romane cu 36 membrii, Bucovin'a 11 membrii, si Ungari'a cu 14 membrii. Celelalte locuri si tienuturi locuite de romani sunt mai pucinu reprezentate.

Aceste mi-am tienutu de o placuta detoria a le aduce la cunoscienti'a On. adunari generale.

Deci, mi-inchieiu acestu raportu cu aceea of-tare caldurosa, ca acest'a juna Asociatiune, celu de antaiu institutu de cultura a romanului, dupa desceptareai dein letargi'a de secolu, causata pre-in nefavorirea temporiloru, se prospereze si se infloresca, subtu puterniculu scutu a Maiestatei Sale c. r. Apostolice prea bunului nostru domnitoriu si parente, si imprastlandusi benefacato-riale sale radia de cultura si fericire, se incaldiesca anemele cele insetate de cultura, a romaniloru !!

Blasiu in 7 Septembre 1863

Ioane V. Rusu m. p.

Secretariu II.

E.

Raportulu.

Casieriului Asociatiunei, cu ocasiunea adunarei gen. tiente la Blasiu in 7 si 8 Septembre 1863.

In Sunetulu § 18 dein statutele Asociatiunei, care indatoreza pre Casieriulu a substerne Adu-
nantiei generale unu Ratiotiniu anuale, am cuge-
tatu a face indetoreiri mele indestulu, prein urma-
toriulu Raportu.

Antecesorulu meu D. A. Bechnitz mia pre-
datu in urm'a adunarei generale a anului trecutu
dein Brasiovu o suma rotunda de 10,979 fl. 64 x. v. a.

	adeca:	fl. xi.
In Auru		74
„ Argintu		30 50.
„ Assignate hip.		4700
„ Oblig. de statu		2920
„ Bancnote		3255 14.

Sum'a 10,979 fl. 64. x.

In decursulu anului 186²/₃ adeca dela ince-
putulu lui Augustu 1862 pana in finea lui Augustu
1863 suntu Sumele intrate si esite, documentate
prein aici alaturatele Documinte dela N. 1—217,
urmatoriele :

A) Intrate in Auru, Argentu, Bancnote, si
Oblig. de Statu si Private
12,029 fl. 3 x.

B) Esite 2542 „ 80

prin urmare Activu curatu 9486 fl. 33 x.

adeca :

a) dela Membrii fundatori.

2 insi au completatu sumele de 200 fl. promise candu
cu infiintierea Asociatiunei 100 † 155 in
BNote. = 255 fl.

6 Membri noi a 200 = 1200 in Obligatiuni

1 „ „ a 100 # = 550 in Auru

1 „ „ a 500 = 500 in Oblig.

1 „ „ a 400 = 400 in Oblig.

2 „ „ a 300 = 600 in Oblig.

11. Sum'a 3505 fl.

b) Membrii ordinari,

odata pentru totudeuna

11 Membri noi a 100 fl. = 1100 fl. —

1 membru nou a 150 fl. = 150 —

12

Sum'a 1250.

c) Membrii ordinari cu
tace anuale a 50 florini 20, 10,

	10 # 2 # si 1 # in numeru	
45		633 fl. 19 x.
<u>45.</u>		<u>Sum'a 633 fl. 19 x.</u>

d) Membrii ordinari

cu tacse de 5 fiorini, 16 a 1 # in numeru
521, pro 1862 si 1863 — 2612 fl. 90 x.

e) Adjutoria

dela multi Benefactori si multe Comune, parte in
Bani gata parte in Bucate, aceste dein urma reali-
sate prein Dnii Colectanti in Suma rotunda
de 1635 fl. 21 x.

f) Interesse

In genere dein Obligatiuni private nationale ex
854, Desdaunare si Hypotecare — 973. fl. 93. x.

g) Espositia

dela Brasiovu si unu Balu tienutu in Elö-
patak 1128 fl. 40 x.

h) Diplome

226 237. fl. —

i) Statute Acte

de ale Asociatiunei, s'au vendutu de 54 fl. 40

Sum'a 12,029. fl. 03 x.

Adaugundu starea Cassei

dein anulu trecut, cu 10,979 fl. 40 x,

Summa tota 23,009. fl. 67 x.

B) E r o g a t e

1) S t i p e n d i a

1. In temeiulu Decisiunei Adunantei generale dein Brasiovu, si a Concluserului dein Siedinti'a Comiteturului tienuta in 8 Octom. 1862 sau datu sub titlu de stipendia la 10 tineri 1200 fl. —

2) S a l a r i u S e c r e t a r i u l u i

2. D. Prot. Ioane Russu, cá Secretariu alu 2-lea in temeiulu Decisiunei Adunarei generale si a Concluserului dein Siedinti'a Comiteturului dein 2 Septemv. 1862, Salariu anualu 199 fl. 96 x.

BCU Cluj 3) S e r v i t o r i u l u Cluj

3. Servitoriulu Cancelariei i s'au solvatu dela 1-a Augustu 1862 pana in finea lui Augustu 1863 pre temeiulu Concluserului dein Siedinti'a Comiteturului dein 14 Ian. 1863, a 5 fl. pre luna 65.

4) F o r t i f i c a r e a

4. Usiloru si a ferestiloru la Cancelari'a Asociatiunei pre temeiulu Concluserului dein Siedinti'a Comiteturului ddata 2 Svrie 1862, cu 42. fl. 16. x.

5) B o n i f i c a r e

5. Dom. Canonicu Antonu Vestemeanu cá Secretariu alu Asociatiunei pentru spesele Cancelariei pre anulu trecut, pre temeiulu Con-

clusului dein Siedinti'a Comitetului ddato 2
Svrie 1862. 24. fl. —

6) Spesele Cancelariei pro 1863.

6. Dom. Prot. Ioane Russu cá Secretariu alu
Asociatiunei, pentru spesele Cancelariei pre anulu
curinte, i sau datu pe temeulu Conclusului dein
Siedinti'a Comitetului ddato 8 Octom. 1862, a n-
ticipative 100 fl. —

7) Premia

7. a) Dom. And. Muresianu premiu pentru
Poesiele sale, pre temeulu Conclusului dein Sie-
dintia Comitetului ddato 2 Svrie 1862 in suma
de 300 fl. —

b) Dselei Elisa Circa unu Suvener, pre
temeulu Conclusului dein Siedinti'a Comitetului
ddato 2 Svrie 1862, in suma de 61 fl. 75 x.

Sum'a 361 fl. 75 x.

8) Subventiune

8. Gimnasialoru dein Blasiu si Brasiovu pen-
tru resp. Bibliotece in temeulu Conclusului dein
Siedintia ddato 2 Svrie 1862 a 60 fl. 120 —

9) Spese de Tipografia

9. Typografieii Diecesane dein Sibiu i sau
solvatu Conturi.

a) Tiparirea Concurselor pentru stipendia, Premia etc. Conclusu de 8 Octomv. 1862	18 f. 78. x.
b) Tiparirea Actelor Adunarii generale Conclusu dein 4 Novembre	270 fl. 43. x,
c) Tiparirea si Brosiurarea Protocoleloru Adunari, Conclusu dein 5 Febru. 1863	33 fl. 13x.
<hr/>	
	Summa 322 f. 34 x.

10) Inseratele

10. Anului trecut in Gazeta Brasiovlui, Conclusu Maiu 1863	81 fl. 4. x.
(Totu deodata daruiti Asociatiunei.)	

11) Protocolulu Cassei

11. Litografirea Blancheteloru, in Litografi'a lui Krabs	19 fl. 50
Legarea Protocol.	5 fl. 75 x.
<hr/>	
	Summa 25 fl. 25

12)

12. Curetirea Caseloru de Cancelarie	1 fl. 30
--------------------------------------	----------

Sum'a totale 25 42 fl. 80

Facia a 2-a aici arata Summa Totale cu	23,009 fl. 67.
Erogate suntu	3542 fl. 80.

Remane Activu Netto. **20,466 fl. 67.**

adeca:

In Auru 161 # si 3 1/2 Npld'or	939. fl.	20
„ Argentu	75. fl.	25
„ Bancnote	1232 fl.	32
In Asignate Hipotecare	12,200 —	V. A.
„ Obligat. de Statu . . .	4920 —	M. C:
„ Oblig. Private.	1100 —	V. A.

Summa **20.466 fl. 67**

Cass'a sia tîenutu de a sa detoria, adunanduse sume mai insemnate, numai de catu se se eloceza acele, spre a aduce frupte; si asia } in urm'a Conclუსulu, dein 2 Sept. 1862 siau cumperatu in mai multe ~~CU renduri sub niv decursulu~~ canului „Assemnatiuni“ asia numite „Hipotecarie“ de ale Statului, cu 6, 5 1/2 si 5% Interesse. Protocolulu Casssei da deslusire chiara in privintia acesta si asia afora de o sumulitia mica, ca „reserva“ ce se afla in presentu in Auru, Argentu si Banc Note in Cassa, s'au cumperatu cu toti ceialalti Bani, Assemnatiuni Hipotecarie, intru atat'a catu astadi avemu elocati 18,220 fl. a 5% Interesse, carii aducu unu venitu siguru si curatu, anuale de 911 fl.

§ 26 alu statuteloru dice:

Asociatiunea va ave unu „fondu de Reserva“ neatingiveru, care se se formedic dein Capitalele

consantite de membri fondatori si ordinari si dein a 5-a parte dein tacsele anuale si dein Interesele fondului de reserva. Celealalte 4 parti, dein taxele si dein Interesele fondului, precum si darurile sperande remanu in dispnsetiunea Asociatiunei a-mesuratu statutelor. —

Asia Prea onorat'a adunare va preliminará chiel-tuelile anului viitoriu, — eu imi iau voia numai atáta a observá, fiendu societatea enca tinera, a-vereá cam micutia, se crutia, acum la inceputu in catu va putea chiel-tuelile, cu acelu scopu cá se „creasea fondulu“ cá cu atáta mai multu in viito-riu se aiba a dispune despre sume mai mari.

Sibiu finitulu lui Augustu n. 1863.

Ioane Brote
Casieriu

F.

Raportulu

Archivariului si bibliotecariului Asociatiunei despre starea bibliotecei si a altoru colectiuni pentru Asociatiune.

O n o r a b i l a a d u n a r e g e n e r a l a !

Desi in statutele Asociatiunei nostre, cari re-masera ori cum in unele privintie defectuose si cari ceru neamenatu o revisiune a loru prein a-

Adunarea generala, nu se dice prein nici unu § la-
muritu, ca la Asociatiunea noastra se va infiinta
o biblioteca, si se voru aduna colectiuni diverse:
totusi dein pucinele, ce atinge §-ulu statuteloru 17,
dar' mai multu dein natur'a Asociatiunei nostre cu
privire la alte asemenea asiedieminte, infiintiarea
unei bibliotece si primirea de colectiuni deverse, se
vede de cea mai mare necesitate si apare ca nnu
lucru, ce vine a se intielege si de sene.

Trecura mai bene de doi ani, decandu Aso-
ciatiunea noastra e in fiinta, prein urmare se pote
astepta cu dreptulu, ca macaru astadi se se arate,
cum stamu cu bibliotec'a si colectiunile ei?

Cu darea de lucriloru in yasta privire onora-
bilulu Comitetu alu Asociatiunei nostre me insarci-
na prein program'a, ce o statori pentru siedintiele
nostre de acum pre mine. Mi-iau asia dara voia
a raportá onorabilei Adunari despre starea biblio-
tecei si colectiuniloru nu numai dein anulu decursu
ei dein anii toti, dela intemeierea Asociatiunei, eace
desi in adunarea generale dela Brasiovu se facuse
amintire in raportulu Dlui Secretariu si despre
starea bibliotecei, totusi acestu lucru s'au potutu
atunci aduce inainte numai asia, ca intr'unu ra-
portu generalu.

In anulu d'antaiu alu esistintiei Asociatiunei
nostre, candu capitalulu ei si-croiá numai incepu-

tulu si candu Comitetulu nostru avea a se luptá inca cu greutatile acele firesti, ce se intimpiná la inceputulu fiacarui lucru, se intietege, cá nu se potú asceptá asia multu dela Comitetu nice pentru biblioteca si colectiuni. Pentru acelu anu ne remase unu singuru modu de inceperea si inmultierea bibliotecei — daruirea. Si in adeveru se si aflara mai multi romani benesemtitori, cari prein daruire de carti au pusú ori cum unu micu inceputu de biblioteca a Asociatiunei nostre, cei d'antaiu oferitori de carti pe sem'a bibliotecei nostre au fostu D. Vice-presiedinte alu nostru **T i m o t e u C i p a r i u**, D. Dr. de medicina **Nicolau Stoia** si D. fostu controloru alu Asociatiunei nostre **Ioane Pinciu**, carora de atunci pana astadi le urmara apoi multi alti benesemtitori.

Si in anulu alu 2-lea alu Asociatiunei calea imultirei bibliotecei si colectiunilor remase mai totu numai daruirea. Totusi in anulu acesta se facura si dein partea Comitetului nostru 2 pasuri in asta privire. I. S'a adusu odata unu conclusu, cá Asociatiunea nostra, fiindu cea mai tenera, se se recomande insasi pe sine prein Comitetulu ei toturoru celoralalte iusociri de litere dein patria si tierile invecinate, si tramitiendule la tote pre totudeuna cate unu esemplariu dein produptele sale literarie proprii, se le poftesca pre acelasi a face asemenea,

adeca se tramita si ele Asociatiunei noastre in schimbu fiace produptu literariu alu loru, unu lucrú acest'a indatinatu astadi intre Asociatiuni. II-a Comitetulu nostru in legatura cu conclusulu adunantiei generale dein Brasiovu (1862 Siedinti'a III) denumí mai departe o comisiune statatoria dein DDnii Vice-presiedintele T. Cipariu, G. Baritiu, G. Munteanu si I. Antoneli sub presiedinti'a celui d'antaiu, carii se hotaresca, ce carti mai de neaparatá necesitate si mai interesante aru fi de a se cumperá pentrn bibliotec'a nostra cu cei 100 fl. v. a. decretati in amintit'a siedintia a adunarei generale? Comisiunea acest'a si impliní apoi curendu in modu laudabilu chiamarea ei si propuse spre acelu scopu Comitetului nostru 6 opuri prea insemnate si alese.

Pasulu d'antaiu alu Comitetului nostru pentru tramisulu produpteloru in schimbu remase pana astadi fara de nici unu resultatu; apoi cele 6 opuri insemnate, cari s'au proieptatu, a se cumpará dein banii proprii, nu se putura procurá inca nici pana astadi.

Dein cele premise onorabil'a adunare va puté usioru vedé, ea nu me aflu nici cum in placut'a pusetiune de a puté aratá cu asta ocaziune o stare buna a bibliotecei si colectiuniloru Asociatiunei.

Caci ceea-ce avem e inca forte pucinu si neinsemnatu prelunga aceea cum ar' trebui se fia o biblioteca si colectiunile unei Asociatiuni cá a noastre.

Totusi, cá se scimu, dein ce sta si pucinulu acest'a, fia-mi iertatu a face si o aratare speciale.

Avemü pana acum'a in biblioteca

I. din ramulu istorica 18 opuri statatore dein 19 tomuri si 60 fasciore.

II. Dein scrieri bisericesci 4 opuri in 4 tomuri;

III. Dein filologia 11 opuri in atate tomuri;

BCU Cluj / Central University Library Cluj

IV. Dein scrierile-morale 1 opu in tr'onu tomu;

V. Dein Clasicii vechi 7 opuri, in 9 tomuri;

VI. Opu geografice suntu 2, in atatea tomuri;

VII. Dein scientia naturala se afla 9 opuri in 20 tomuri;

VIII. Dein Matematica 3 opuri in atatea tomuri;

IX. Dein Pedagogia 4 opuri in 3 tomuri si 19 fasciore

X. Dein Politica suntu 4 opuri in atatea tomuri ;

XI. Dein legislatiune 1 opu intr' unu tomu

XII. Dein Technica 2 opuri in 3 tomuri ;

XIII. Dein Enciclopedia 1 opu in 60 fasciore ;

XIV. Scrieri poetice sunt 6 in atatea tomuri ; si

XV. Alte scrieri diverse suntu 16 statatorie dein 17 tomuri si 102 fasciore.

Preste totu consta bibliotec'a nostra dein 89 opuri in 103 tomuri si 241 fasciore, cu totulu adica dein 344 bucati de carti.

Dein aceste carti ale bibliotecei 9 opuri se afla scrise in limb'a latina, 39 in limb'a romana, 32 in limb'a germana, 8 in limb'a magiara si 1 in limb'a franceza.

In semnu de recunoscientia cum si pentru o nobila imitare cugetu a nu fi de prisosu se aducu aici cu numele pre unii dein daruitori.

D. tipografu si librariu dein Sibiu, Samuilu Filtsch au datu pre sem'a bibliotecei nostre unele carti, cu acea promisiune, ca se oblega pentru totu-deun'a a da spre acelu scopu cate unu exemplariu dein tote produptele literarie, ce voru est dein

tipografi'a s'a. Tipografiile nostre romanesci n'au facutu inca acest'a nici un'a. —

Dupa pretiu au daruitu pana acum'a mai multu D. directoru dela scolele Orlatului Panga si anume opulu intitulatu : „Mayers Volksbibliothek für Länder, Völker-und Naturkunde“ in 102 fasciore, si opulu Mayers Geschicht's-Bibliothek für allgemeine Kunde des Cultur-und Völkerlebens mit Illustrationen,“ ambe aceste opuri pretiuescu preste 60 fl. v. a. Totu insemnate daruiri facura mai departe si, DDni Iuliu Bardosi, ingineriulu superioru si membrulu onorariu alu Asociatiunei nostre Iosifu Gaertner, D. Papiu Ilarianu, D. Ioane Rusu secretariulu Asociatiunei, D. Administratoru Ioane Puscariu, D. A. Treb. Laurianu, D. Georgiu Tăutu poetu dein Principatele-Romane-Unite, si altii.

Deintre redactionile foiloru nostre romanesci au tramisu pana astadi regulatu pe sam'a bibliotecei cate unu esemplariu „Telegrafulu Romanu,“ „Auror'a Romana,“ „Amiculu Scólei,“ si „Organulu pedagogicu;“ „Concordi'a“ ni s'au tramisu numai pre 1862.

Acest'a e starea bibliotecei nostre, Domniloru !

Catu pentru colectiuni n'avemu decatu vr'o

20 mineralii in pretiu de 92 fiorini v. a. venite dela espusetiunea dein Brasiovu dein 1862 si 6 monete antice de argintu gasite la anulu 1862 pe hotarul comunei Berza (comitatulu Aradului) si tramise Asociatiunei nostre prein D. notariu de acolo Nocolau Ardeleanu.

Se speramu insa in bunulu semtiu alu barbatiloru nostri, ca bibliotec'a si colectiunile dealte obiecte ale Asociatiunei nostre, voru fi in viitoriulu, celu mai deaprope, in stare multu mai infloritoria multu mai imbucuratoria.

Fiendu cu tota veneratiunea
Alu onorabilei Adunari generale
Sibiu 4 Septembrie 1863.

plecatu

V i s a r i o n u R o m a n u
Archiv. si bibliotecariu.

G.

Poporalu romanu in Constitutiune.

Primii fundatori a statului romanu au fostu Romulu si Remu, cari ajutati de una colonia scosa dein Alb'a intemeliara Rom'a in a. 752 inainte de Christosu. Acest'a colonia, cu a carui ajutoriu supusera unu numeru micu de familia dein muntele

Palatium, numerá 50 capi de familia de in viti'a Latiniloru si a Troianiloru adusi de Enea in Itali'a.

Constitutiunea primitiva a acestui statu intemeiatu de una mana de omeni a fostu fundata pe asiediamentele regimului patriarcale, care inse e identicu cu cel'a alu familiei; in familia parentele are dreptu netiermuru asupr'a femeiei, filiiloru clientiloru si a sierbiloru sei, cari se considerau cá instrumente de munca, persone fora volia si nume supuse omnipotentiei lui, elu si eserciteza acest'a omnipotentia (1) adeca dreptulu de viatia si morte chiaru si asupr'a fililoru casatoriti, si in functiuni publice; e preutu si jude, si cá atare are autoritate absoluta; senguru stá in comunicatiune cu dieii, ca-ce elu uniculu indeplenesce sacra privata; dupa mortea acestui'a se facea parente de familia filiulu celu mai betranu, seau in lips'a de prunci filiulu adoptatu, pentru cá legea patriarcale, cá se scutesca famili'a de periclulu apunerei concedea parentiloru fora prunci a suscepe in numerulu familiei sale prunci straini, ai cresce cá si cum aru fi proprii, si ai face eredi. Dupa mortea barbatului femei'a remasa cu prunci necrescuti erá sub tutori'a celui mai betranu dein rude, er' deca avea fili adulti remanea sub curatel'a filiului

Vedi (1) Invetiatur'a publica de I. M. art. 4.

mai betranu ; de altmenea femeni'a in cerclu familiei sale chiaru si pre câtu tempu i-traiá barbatulu nu erá considerata cá sierbitoria, ci cá domina ; pentru cá in odata ce a gustatu cá mireasa dein aluatulu simbolicu (far) si a trecutulu sub jugulu carului si a pusu asulu (una moneta romana) in cumpana invocá dieii penati de pre pragulu casei si recitá formul'a : „ubi tu Gaius, ego Gaia,“ pentru cá e scutita de lucrurele sierbitoriloru, pre cum suntu macinatulu si coptulu , pentru cá are supra-inspectiune asupr'a sierbitoriloru, pentru cá in urma se ocupa cu torsulu si tiesutulu, cari pentru femenia erau ocupatiuni chiaru asia de capitale precum erá aratralu pentru barbati. Parentii aveau detoria a-si cresce pruncii, a nu le risipi averea ci pentru parentele de familia in puterea omnipotentiei sale ucideá pruncii reu formati. Filiulu ajunsu la barbatia potea se tiena casa propria si-si capatá partea dela parentele seu, inse castigulu precum si darurele acepute dela straini remaneau sub liber'a despunere a parentelui ; ma tatalu potea se-si vendia pruncii pana in trei ori ; deca cumparatoriulu erá strainu, filii venduti se faceau sclavii acestuia ; er' deca erá romanu nui tratá cá pre sclavi, ca ce acest'a nu i-o permitea religiu-nea ; acestu dreptu 'lu avea cá sociu si asupr'a femeniei la casu candu fabricá chiei false seu

si — calcá juramentulu ; si religiunea condemná vinderea femeniei si a prunciloru prop:ii pentru aceea se introduse, cá la casu, candu parentele de familia aru avea de a-si judecá femeni'a si pruncii se conchiame atatu pre consangeni si cátu si pre ai femeniei, ci acestu consiliu de consangeni avea numai votu consultativu er' nu si decisivu. (2)

De cerculu familiei se mai tieneau si aceli omeni liberi, cari petreceau in cas'a parentelui de familia, cá ospeti pre unu tempu mai lungu ori si mai scurtu, precum si sclavii eliberati de parentele familiei; ci intre acesteia nu erá relatiunea de intre domnu si sierbu, de intre parente si filiu, ca ce liberulu si ospele putea se fia capu de familia. Parentele de familia erá detoriu ai apará si ale portá procesele, pentru care eli 'lu onorau cu numirea de patronu, er' pre femeni'a lui cu numirea de matrona, prein urmare eli erau clientii familiei, (3) si cá atari aveau parte la sacrale familiei, steteau sub patronirea dieului, care formá legamentulu religiosu a familiei, si chiaru acest'a patronire a dieului fa-

(2) Teodoru Mommsen Römische Geschichte erster Band dela pag. 52-6.

(3) Römische Altorthümer de Ludvig Lange. I-ter Band, pag. 185.-6.

miliei i apară in contr'a abuzului si a violentiei patronului, cá si pre femenia si prunci. Patronus si clienti fradem faxit sacer esto. (Serv. ad Virg. Aen. 6. 609) Deca clientii moriau fora e-redi, patronulu urmă intota averea loru, cá erede legitimu. Clientel'a dara e unu institutu patriarcale, la care asertiune ne indereptatiesce impregiurarea cá clientii se aflau si mai tardiu in relatiune directa facia cu familiiele, la care au fostu impartiti in grupe, prein urmare chiaru si numele de patronu, care 'lu aveau mai tardin familiiele patriecie in relatiunea sa catra plebei cá clienti ai loru, e luátu dein analogi'a relatiunei de familia. (4)

Pana aci amu vorbitu de familia cáj de unu asiediamentu patriarcale; acum se vedemu ce e comun'a romana si cumu s'a nascutu ?

Comun'a romana e Asociatiunea familiieloru Romiliane, Voltumniane, Fabane si asia mai departe, pentru cá se se ajute un'a pre alt'a imprutatu, si e consecinti'a cea mai naturale a legamentului a celui'a, care a intr'unitu familiiele romane sub unu capu comune, deci cive erá numai acel'a, care se tieniá de ore care dein familiiele comunei, si pruncii cu dereptu de cive inca erau nu-

(4) Römische Alterthümer von Ludvig Lange 1-ter Band pag. 186.

mai unii că aceleia, cari erau nascuti dein oră care casatoria inchiata in cerculu acestoru familie. Familiele si-retienura acest'a relatiune si dupa ce s'au intr'unitu mai multe comune in unu corpu de statu; ci facia cu statulu s'au nascutu si detoriele pre cumu si drepturele individuali politice, pre cari le avea atātu parentele cătu si filiulu. Clientii remasera si mai departe sub patronirea parentiloru de familia, ci acestiá cu tempu si pretinsera drepture politice, si dobendira si fora midilocirea patroniloru.

Cas'a se nasceá cu parentele de familia, si apunea cu stingerea capului familiei, ci in comuna si mai tardiu in statu se templá dein contra; ca ce aici fiendu cetatienii egali, si nefiendu nobilime de in grati'a lui Ddieu, se alegea unu capu numitu rex, dictator, si magister populi, care domniá preste tote familiiele comunei. Regatulu unui cive se incepea de in momentulu alegerei, ci comun'a si cu tempu statulu numai atunci se oblegá la credintia si supunere catra acest'a, deca au conchiamatu pre toti liberii capaci a portá arme, si aintea loru a primitu cu tota formalitatea acestu oficiu, si numai dein tempula acest'a avea aceeași potestate in statu, pre care o avea parentele de familia in cas'a sa; elu conversá cu dieii statului, i intrebá; si i impacá (auspicia publica) tratatele pre

carí le inchiá cu strainii in numele statului aveau potere oblegatoria pentru totu poporul; imperiulu lui e omnipotente in pace si in belu; pentru aceea i premergu lictorii cu vergi si securi de cate ori purcede de acasa in lucrure officiosa, in adunarea de civi numai elu pote se vorbesca, cá unulu, carui i compete dereptulu de a judecá pre concivii sei la viatia si morte, la libertate ori sclavia, in judeciu de morte pote concede apelatiune la poporu, ci nu e oblegatu; elu conchiama poporul la belu si conduce oatea; pre cum in casa se concentreza tota potestatea in person'a capului de familia, asia se concentreza acest'a si in statu in person'a regelui; despusatiunile lui in tempu de bataia, decisiunile in procese si altele mai multe tienutorie de afacerile sale pote concede si altor'a; pote se lasa unu prefectu chiaru si in urbe cu potestate de alter ego; ci fia care oficiu e numai una emanatiune a potestatei regesci si perdureza numai pana candu voliesce regele, potestatea regesca e pre viatia; deca nu-si numesce sucesoriu, ceea ce e detori'a lui candu si presentie mortea, civii indata dupa esirea lui dein viatia se aduna si ne conchiamati, si-si desemna unu intrerege pre unu restempu de cincí díle; acest'a apoi numesce altu interege, pre alte cincí díle; carele apoi denumesce pre regele nou, ci mai inainte de a pasi

la acestu actu întreba cetatienimea si consiliulu betraniloru si se silesce a se informá, cà ore person'a desemnandà placuta e au ba? ci consiliulu betraniloru nu se cuvene vre una colucrare formale intru alegerea regelui. (5) In modulu acest'a se strapuse regatulu in Rom'a in continuitatea neintrerupta in 244 ani, adeca in totu tempulu pre câtu a sustatu regatulu, si asia unirea statului s'a conservatu neinscaimbata in atât'a scaimbare de persone. Acest'a unire a poporului romanu representata intr'unu corpu de statu legalmente se sustienà numai in person'a regelui, er' nu si a intreregelui; pentru cà numai aceluiá se acordá caret'a de pompa, batiulu de elefantu cu vulturu, rume-nela rosia, corona de stegiaru auria, cari de altmintrea suntu insemnele si distinctiunile dieului patronitoriu alu statului; inse amu ratací forte, deca dein acestea amu deduce vre una urma de Teocratia in constitutiunea primitiva a Romei; pentru cà la Romani regele nu erá dieulu, ci proprietariulu statului, si nu credea nemenea, cà regele aru fi dein materie mai fina de câtu alti omeni. La acest'a demnitate recomandá multu nascerea dein parenti nobili eroi, si cumnati'a cu ore care

(5) Römische Geschichte von T. Mommsen 1-ter Band pag. 59-62.

de între regentii mai de înainte; si nu erá condi-
 tiune sine qua non, pentru cá regenti poteau se
 fia si alti civi cu merite. Regele putea se calce
 condic'a de legi, putea se face multe necuvenin-
 tiose, putea se anguste dreptulu coluptatoriloru
 sei intru participarea prediei, putea se incaree
 pre supusii sei cu sarcini apasatorie, putea dícu
 se le chiaru ruineze averea prein repartiuni nede-
 repte de tribute; ci acestea tote le incungiurá,
 pentrucá sciea, cá postestatea regale nu o are dela
 dieii, ci dela poporulu pre care lu representeza,
 pentru cá sciea camu cá nulu va apará nemenea,
 candu aceleu poporu supusu sceptrului seu si-va
 uitá juramentulu ce i-l'a pusú. Postestatea re-
 gesca se restringea prein aceea, cá elu crá inde-
 reptatitu numai a esecutá legea, er' nu a o scaim-
 bá; ori ce abatere dela lege, deca nu erá incuve-
 nintiata mai înainte de adunarea poporului, se con-
 siderá cá unu actu de nemica si tiranu; asia dara
 potestatea regesca erá destinsa de suveranitatea
 absolutistica de acumu; si in tempulu modernu nu
 aflamu nece una copia, care se corespundia de-
 plenu statului romanu, cu atátu mai pucinu sena-
 tului romanu.

Restringerea potestategi regesci erá espresa
 mai cu distinctiune in tes'a: „nu se cuvene nece
 parentelui de familia nece regelui a judecá in ca-

sure ponderose fora a ascultá consiliulu altoru barbatr; asia dara precum se restrenghea potestatea parentiesca prein consiliulu familiei chiaru asia se restringhea si a regelui prein senatu de ora ce, inainte de asi pronuncia judeciulu in vre una cauza grea, conchiamá consiliulu amiciloru sei. Acestu consiliu de amici ai regelui, care cu tempu si castigase influintia forte mare in afacerile statului, se numi consiliulu betraniloru seau senatu; ci acestu senatu nu era simplemente una adunare numai de amici fideli ai regelui, ci era proprie una institutiune politica permanenta, care in acele tempore vechi avuse caracteru representativu. Familielle romane nu avura in catu le cunoschemu noi vre unu capu, care se inlocuiesca pre patriarculu comune, dela care si-trageau inceputulu; ci in epoc'a aceea, in care s'a desvoltatu statulu dein complexulu familieloru, membrii senatului prein urmare consiliulu betraniloru se potu considera ca reprezentantii diferiteloru familie, pentru ca numai de aici se pote explica alegerea senatoriloru pre viatia. Acest'a o arata si acea impregiurare, ca numerulu senatoriloru celu pucinu sub Romulu fu ecale cu acel'a alu familieloru; pana candu se mai considera in poporu individualitatea familieloru, regele la casu candu moria vre unulu dein senatori, lu inlocuia cu altu omu betranu si espertu

dein aceeași familia; ci pre încetu contopinduse familiile și unificanduse poporul de în ce în ce mai tare, stete regelui în volia liberă a alege pre noulu senatoru ori dein care familia, și numai la acelu casu se pareă, că comite abusu deca lăsa locurile vacante neînlocuite. (6) Senatorii numai întrebati comunicau consiliulu seu regelui; senatulu se adună numai conchiamatu; și consiliulu celu dedea nu avea putere oblegatoria facia cu regele, carele potea se nulu urmeze fora că senatulu se fi statu în putere alu astringe la' acest'a „veam alesu dăcea regele catra senatori nu că se me conduceti, ci că se ve despanu,“ cu tote aceste regele abusa de potestatea sa, deca nu întrebă senatulu în casore grave; atari erau: distributiunea sarcineloru publice despusetiunile în respectulu tienutulu ocupatu susceperea în nimerulu civiloru, dechiararea belulu și altele. Deca vecinii faceau statulu romanu vre una dauna, și nu volieau se satisfaca, Fecialele romanu chiamă pre diei de martori a nedereptatei ce li se facea, și-si conchidea vorbirea eu cuventele: „asupr'a acestui lucru voliu consultă acasa consiliulu be-traniloru, și ne va îndereptă în ce modu se ne

(6) Roemische Geschichte v. T. Mommsen I Band p. 63.—4.

revindicamu dreptulu.“ După ce regele în atare cauza se consvatuia cu consiliulu seu, o propunea adunarei poporului, și deca se aprobá începeau belulu; ci nu aflamu casu unde regele se fi conchiamatu senatulu în totalitatea sa, și se fi concrediutu pertratarea vre unui casu juridicu, cace atari casure se pertratau sub presidiulu insului rege de catra pucini alesi parte de între senatori, parte de între alti barbati cu judecata sanetosa, er' la casu candu regele nu potea se presedia și substituiá unu locutienutori. (7)

Regele Romulu la numerulu vechiu de 100 senatori alesi dein coloniele aduse dein Alb'a și familiel vechi dein Palatiu adause inca unu numeru de 100 pre carelu alese dein familiel sabine; regii urmatori marira acestu numeru, cace Tulu Ostiliu suscepù în senatu pre fruntasii Albaniloru strapusi cu locuinti'a în Rom'a, Tarquinu Priscu lu redicara pana la 300, Tarquinu superbulu avù ura neimpacata în cuntr'a acestui consiliu de statu, pentru care și propuse alu desfientia uci-diendu esilandu pre celi mai multi dein membrii lui. După alungarea acestui rege reintregirea senatului se face necesitate absoluta. Iuniu Brutu în calitate de consule satisface acestei necesitati

(7) Th. Mommsen. Roemische Geschichte I Band p. 64.

suscepundu și denumindu senatori parte de între patricii, parte de între equestrii; și fiindu că elu lu complin, nulu mari, numerulu senatoriloru rămase totu celu de 300. Mai tardiu M. Liviu Drusu proiectă înmultirea lui, și Sul'a efeptuî acestu proiectu; înse nu se scie cu securitate numerulu la care l'a redicatu. Pre tempulu lui Cicerone într'una adunare de senatu neCompleta se numerase 415 senatori; Iuliu Cesariulu i-inmultise la numerulu de 1000. Dupa mortea acestui-a se suscepuse în senatu multi barbati fora merite, la care suscepere parte au influintiatu banii, parte cause diverse de favore, ceea ce apoi indemnase pre Octavianu a reduce numerulu senatoriloru la 600; sub urmatorii imperati numerulu loru fû nedetiermuru și forte arbitraru; se impartiau în senatori ordinari și estra-ordinari. E de însemnatu, că opiniunile se cereau numai dela asia numitii seniores, despre juniori se presupunea, cumucă se involiescu cu opiniunile betraniloru, pentru aceea se numiau pedarii (*quod pedibus in aliorum sententiam ibant*). Senatorii nu se numiră totu cu unulu și același nume în fia care tempu, ca-ce sub regi s'au numitu patres; dela tempulu lui Iuniu Brutu patres conscripti; cu tempu a disparutu și acest'a distincțiune, și numai candu se adresau întregului senatu seau majoritatei lui se usitau de

acest'a numire. Senatorii cu scaimbarea regimului in republica se alegeau la inceputu prein consuli, dupa aceea prein censori; acesti-a cu ocasiunea censului ceteau dein una lista numele tuturor senatoriloru, si totudeuna data desemnau si membrii destinati a ocupá locurile vacante senatorie. Senatorulu alu carei nume sta in fruntea listei se numia princeps senatus. Sub imperati susceperea in senatu se facea cu respectu la nascere, clase, avere, etate, oficiu, (genus, ordo, census, aetas, magistratus, gestus). Inainte de asi eluptá plebea susceperea sa in oficiale cardinale, senatorii se alegeau numai dein patricii; ci de atunci va se dica dela anulu urbei 388 s'au alesu si dein plebe, ci mai alesu dein clasa equestriloru, acesti-a erau plebeii celi mai avuti, cari in beluri sierbiau cu calii proprii. Ace-ta clase de poporu dela tempulu Graeiloru incoce se numia scola pregatitoria de senatori (seminarium senatus). Conditiunea principale pentru cá cineva se fia senatoru erá averea, dein cauza, cá nu erau platiti dein partea statulu, si se cerca, cá se umble in vestimente pretioase. Averea ceruta prein lege cá conditiune necesaria pentru a se potea face senatoru era DCCC H. S. (800,000 sestertia) preste 30,000 taleri imperiali. (8) Sub Augustu se cerea una avere de

(8) Paul Friederich, Achat Nitscht. Beschreibung des Zustandes der Roemer pag 948—953.

MCC H. S. (120,000 sestertia (9); ci pre lunga avere se mai cerea, cá eligibilulu se nu fia de profesiune desonoratoria, se nu fi fostu acusatú si condemnatu pentru crime, se aiba celu pucinu treidieci ani, pentru cá numai dupa sierbire cá oficialu de statu potea sa ajunga cinev'a la acésta demnitate. Causele dein cari se degradau senatorii erau parte ignominiose, parte neignominiose; aceste dein urma proveniau dein ruinarea averei, cele alalte dein comiterea vre unei crime. Censorulu erá detoriu a arata caus'a, pentru care se stergea numele cuiv'a dein list'a senatoriloru si acest'a se insemná in lista dupa numele aceluia, ceea ce se dice notam adscribere. Semnele senatoriloru distinctive erau: a) una dunga lata rosia trasa pre tunica de susu pana diosu, b) çalciuni de pele negra (calcei nigri ex abuta) c) semiluna dein osu de elefantu, ori argentu; d) in teatru siedeau in orchestra, (loculu celu mai aproape de actori), in amfileatru in podiu, (unu locu redicatu, de unde productiunile se poteau spectá cu usiuratare). Aceste distinctiuni le castigara mai antianiu la a. u. 559; (10) calceos mutare insemna

(9) Dio Cass. L. IV. 17.

(10) Sveton. Augustu XLIV. 35. Tiber X LXVI. Claud XXI. 25 Tacit Ann. XIII 54.

a se face senatoru, in orchestra sedere ad populum spectare a fi senatoru. Clasea senatoria era forte onorata, ce se vede dein Cicerone, carele o caracterizeza cu urmatoriile numiri: locus, autoritas, domi splendor, gratia apud populum, nomen et gratia apud externos gentes, toga praetexta, sella curulis, imperio, provinciae, fascces, triumphu, imagines; er in comune se numia amplissimus ordo. (11) Acestu senatu la inceputulu seu precumn vediuramu era numai masculus pictus, ci dupa aceea inca sub domni'a regiiloru incepuse asi elupta atata influentia in afacerile statului in catu ajunsese a se intrude chiaru de coregenti. Descendentii senatoriloru ocupara in statu tote oficiale cardinale atatu basericesci catu si mirenesci, si apoi dein acesti-a s'a formatu una clase alesa de civi ounoscuta in istori'a statului romanu sub numirea de patricii.

Romulu antaniulu rege dupa cumu se scia dein scrutarile istorice dein supusii sei celi mai valorosi si cu avere formase 300 calari, si-i numi celeres flexumines trossuli, ducu cu avere, pentru ca calii pre acele tempore erau scumpi, si in beluri sierbiau cu cali proprii; dein descendentii acestor'a s'a formatu a dou'a clase de poporu sub

(11) Cicero pro Sext. 65 pro Rege Decotaro c. 3.

numirea de ordo equester. Dela a. u. 631 in puterea legii Semproniane dobandira intrare in sfera judiciaria ; ci depletetatea drepturilor civile in sensu republicanu o castigase numai pre tempulu lui Cicerone in puterea legii Rosciane. Dreptulu de a porta anelu la inceputulu aveau numai patricii ; cu tempu inse lu castigase si equestrii ; afora de acest'a distinctiune li se mai concesa a porta pre tunica una dunga angusta rosia (angustum clavum seau angusticlavium) si unu locu speciale in teatru numitu quator decim gradus. (12)

Celi-alalti civi, care nu se tieneau de aceste doue clase venu sub numirea de plebe (plebs), care se impartea in plebs urbana si rustica. De acest'a clase se tieneau si aceli civi, cari traiau dein salariale, ce le primeau in oficiale de statu secundaria, (13) pre cumu erau : a) Tribuni aeriarii, scribae publici et privati, magistri vicorum, designatores etc. b) traficantii negutiatorii si marinarii. c) artistii meseriasii, cari mare parte erau straini ; d) omenii cu case si mosia, cari traiau dein economi'a loru si in anumite tempore luau

(12) Vedi Chr. Gottl. Schwarz dissertatio de insignibus ordinis equestris veterae Romanorum.

(13) Svetonius in vita Galbae XIV. 5.

parte la adnările publice (comitia); e) libertinii
 f) plev'a poporului seau proletariatulu, care traia
 dein grati'a patroniloru sei, dein banii bucatele si
 carnea ce impartiau unii omeni dein clasa celoru
 cu avere spre a-i atrage in parte-si candu com-
 petiau la oficiale cardinale ale statului. Patricii
 asia erau de amestecati in aceste trei clase, in
 catu unii erau patricii senatores, altii patricii e-
 quites, er' altii patricii de populo.

Poporulu romanu sub republica se pote con-
 sidera cá una individualitate morale a carui mana
 tare inderepta si modera frenele regimului; ci ace-
 st'a fericire de a influintia cá persona morale in
 afacerile publice i-veni, si-si-o castigase numai
 pre incetu; ca-ce cu inceputulu republicei potesta-
 tea regesca mai multu s'a straformatu de cátu
 s'a stersu; s'a straformatu in cátu ea se concre-
 diuse la doi barbati alesi in adunarea centuriale
 pre unu restempu de unu anu, si in cátu acesti
 barbati aveau aceeasi potestate, aceleasi distinc-
 tiuni a demnitatii regesci adeca 12 lictori cu vergi
 si securi, cari intr'una luna premergeau unui-a
 dein eli, in alta luna celui-a alaltu; ci fiendu cá
 acest'a potestate era impartita intre doi si per-
 durá numai pre unu anu, er' nu pre viatia, nu
 potea se perichiteze in acelasi gradu libertatea
 civilorulu, in care o periclitá potestatea regesca;

acesi-a se numise consuli seau pentru că consultau senatulul, seau pentru că conduceau și presideau în consultarile (svatuirile) senatului. (14) Preste totu poporul romanu în republica se pote clasifica și împarti a) după nascere în nobili și nenobili, liberi (ingenui) și libertini b) după rang: în persoane magistratuale: consuli, pretori, edili, cuestori, tribuni, și privati c) peste totu în senatus populusque romanus. (15)

Nu mai liberalu potea participa la tote bunătățile și drepturile civice, ci libertatea în sensulu acest'a se castiga prein nascere, prein casatoria legale cu vre una persona romana, prein eliberare onesta și corespundietoria legiloru statului, și în urma prein susceperu în numărulu civilor, liberu seau ingenu se numia numai nascutul dein casatoria romana legitima; libertu, care mai înainte fusese sclavu, adeca nascutul că sclavu, și care prein cumparare a pervenitu în sclavia, și numai după aceea s'a eliberatu; libertinu nascutul dein parenti eliberati dein sclavia, nobili se numiau nascutii dein patricii, ecuestrii, și plebei, ale caroru parenti mosi și stramosi au fostu în o-

(14) Schlosser Welsgeschichte III p. 187.

(15) Vedi rugatiunea lui Scipio la Liviu XXIX. 27.

ficia publice insemnate (magistratus curules) va se dăca au portatu consulatu, pretura, edilitate; acești-a aveau dereptulu de a conservá in casele sale imaginile de cera ale familiei (in atrijs imagines cereas,) ale pune spre spectacu la inmormentarea vre unui-á de in aceea familia (16); ignobilis, homo obscurus se numia totu acel'a, carele se tragea de in atare familia: ale carei membrii n'au fostu nece una data in officia de statu insemnate fora destinațiune de patriciu ori plebeiu; er' acel'a, carele mai antaniu intra de in vre una familia in officia de statu destinsa se dăcea homo novus. Sub Constantinu celu mare ruditiu familielor imperatesei incepuse a se numi homines nobilissimi. Strainii antani'a ora candu se faceau supusii statului romanu se suscepeau numai in clasa plebeiloru; er' cá se fia suscepți in clasa patriciiloru se cerea una noua involire a senatului; de aici vene, cá de in doue familie totu de una vitia, cari au capatatu derepture civice in tempore diverse un'a e plebeia, alt'a patricia. Patriciij sub totu de cursulu republicei se numiau de

(16) Beschreibung des h. w. s. g. p. kr. Zustandes der Roemer I und II Theil. von Dr. Iohanu Heinrich Martin Ernesti. —

un'a dată si patroni in relatiune cu plebeii, er' acesti-a clientii lor. Patronatul si clientela erau ereditare, va se dăca pruncii patriciilor de împreuna cu cele alalte bunure erediau dela parentii lor si patronatul, er' pruncii plebeilor si clientela; ci cu tempu stingunduse unele familie patricie cu totul, unii de intre plebei incepura a remané fora patroni, ci patronatul numai sub imperati incetase cu totul; er' facia cu strainii se face dein ce in ce mai necesariu; inse acestia poteau se si alega patroni nu numai de in patricii, ci si dein plebei; ma catra capetulu republicei si alegeau patroni chiaru si cetati si provincie intregi, asia si alesa Sicilianii pre famili'a Marceliloru, Alobrogii pre a Fabiiloru. —

Dereptulu civicu se dá in republica chiaru si cetatiloru, si civii acestoru cetati cu ocaziunea alegerei oficialiloru statului aveau votu in Rom'a, ci spre a se usită de acest'a cautau se venia aici, atari cetati sa numiau municipia cum suffragio, si-si sustinea propriete sale asiediamente; altele s numiau municipia sine suffragio, pentru că nu aveau dereptulu de a curge la alegerea oficialiloru romani, i retineau tote datinile si militau sub stindardele romane. Municipalii poteau se fia alesi in oficia de statu chiaru si in Rom'a acest'a asertiune se 'ntaresce prein esemplulu lui

Milone, care ca dictatoriu in Lanuvium compelisă la consulatu au Plautiu Hysseu si Q. Metelu Scipione. Dereptulu civicu se da mai incolo a-celoră, cari portau officia publice in ore care municipiu cu dereptulu latinu; datin'a acest'a se află in usu inca si pre tempulu lui Traianu; se da civelui de in municipiu cu dreptu latinu deca si stramată locuinti'a in Rom'a; se da acest'a, care acusandu pre vre unu romanu cu crim'a impilariei (repetundarum) o scotea la cale, ca se i se aplece pedept'a dictata prein lege, mai alesu dupa anul u. 663. — In acestu anu si-au castigatu dereptulu civicu toti aceli latini, cari in belulu confederatiunei latine remaseră Romaniloru credintiosi; er' in a. u. 666 toti aceli'a, cari se tieneau de confederatiunea latina; in 670 Lucanii Sannitii si teti celi alalti Italiazi; dupa aceste'i a urmara Galii dein coge de Alpi, cari si-au capetatu dereptulu latinu dela Pompeiu Strabo la a. u. 707; totu dela acest'a 'lu acepura locuitorii dein Gadés in Ispani'a, si in puterea testamentului lui toti Sicilia-nii; Augustu dede dereptulu latinu mai multoru cetati; Claudiu Galiei intregi. Nerone mai multoru Greci, Traianu si Adrianu mai multoru Spanioli. Scrutatorii vechimei romane impartu dereptulu romanu in Ius civitatis si in Ius Quiritium. Sub Ius civitatis, care adeseori vene si sub nume

de libertate întielegu drepturile publice si private a civelui romanu ; cele privescu starea lui cea publica , acest'a starea lui privata, ocari de dein urma se mai referescu si la starea lui personale si casnica ; si fiindu că civele romanu se bucurá de aceste drepturi in estensiune mai mare si mai mica, erá destinctiune între drepturile unui cive romanu nascutu , si a unui cive romanu susceptu ; er' sub Ius Quiritium întielegu tote drepturile si prerogativele, de cari se putea bucurá unu nascutu romanu, prein urmare Ius Quiritium contine in sene si Ius Civitatis, er' nu si dein contr'a, (17) pentru că cu celu de antaiu erá totu de una data Cîmpreunatu dreptulu votisarei, a intrá in militi'a legionarie, a purtá oficia cardinale ; er' aceli'a, cari se bucurau de acestu dein urma numai pre incetu si numai cu ore care restrictiune si puteau castigá drepturile citate, asia erau de exemplu municipalii cu dreptulu votisarei, cari numai in Rom'a se puteau usitá de acest'a.

De dreptulu Quiritiloru se tieneau : a) dreptulu libertatei de ora ce apará libertatea personale restringea si moderá vigorea oficialiloru ;

(17) Plin. epist. VII. 6 pro Cove. 33.

in poterea lui civile erá aparatu de tortura, batai, tractare ignominiosa (18) si in casu, candu i se parea nederepta sententi'a oficialiloru, putea se apeleze la judeciulu poporului ; acestu dreptu 'lu aveau Romanii in poterea legeri Valeriane (3) si alui Semproniu Gracu ; sub imperati civile romanu numai in person'a imperatului eunoscea pre Domnulu si judecatoriulu seu legitimu b) censulu va se dica fiacare romanu , carele voliá a intrá in numerulu civiloru erá obligatu totu la cinci ani a aratá censorului cu tota acurateti'a numele seu a parentiloru sei a familiei sale si totu de una data averea ce o posiedea in capitalu, proprietate de pamentu, si in stari, pentru cá in proportiune cu cantulu acelei'a se impunea darea pre capu mosia si veniture, si i se asemená loculu intre cele 35 tribure, clasa senatorio recerea una avere dela 800,000 sestertia in susu, va se dica preste 80,000 taleri imperiali ; cea euestra preste 400,000 sestertie, er' cea plebleia celu pucinu de 12,500 sestertia cá la 266 taleri ; ci censulu inca nu concedea cuiva dreptulu civicu, elu erá numa : midilocu de alu puté castigá. (19) Strainii mai alesu Latinii se sileau dein tote po-

(18) Liviu II 8, III 55. x, 9.

(19) Cicero pro Arch. Poeta c. 5

terile a si vâri numele in list'a civiloru, in contr'a caror'a senatulu romanu fece una multime de despusetiuni, cari suntu destulu de cunoscute in istoria. (20) Inscrierea averei (professio census) in Itali'a se facea prein cetatile respective; in provincia era comisa ecuestriloru, c) dreptulu a sierbi ca ostenu in legiune, — acestu dreptu pana si la plev'a poporului se estinse numai sub Mariu. Latini militau ca ajutoria sub stindardele loru; patricii si ecuestrii dupa alu treilea belu punicu inceputa a se subtrage de sub sierbitiulu militariu, ma Augustu dispensase dela militia si pre Latini si Italiani; legiunile se conscrieau in provincie; ostile ajutorie custau mare parte dein barbari, cari militau pentru soldu, ma ce e mai multu legiuni intregi se formau numai dein barbari. (21) d) tributulu seau darea, ce se da in proportiunea averei; se numia tribut, pentru ca se ridică dupa tribure, cele alalte dari pre cumu erau: portorium, decumae, scriptura, se cuprindeau sub numirea generale vectigal (22). Romanii pana la Serviu au datu dare dupa capete, dela elu incoce dupa avere;

(20) Liviu XXXIX. 3.

(21) Zosimu IV 30 31. (Liv. IV. 59, 60.

(22) Liviu XXVI. 35

darea civilorú se urcase forte dupa ce statulu lu-
 ase asupra si sustinerea militiei ; uneori se a-
 runcá si dare extraordinaria, si se numia tributum
 temerarium. (23) La a. u. 586 dupa terminarea
 belukii macedonice cu privire la Romani se liertase
 tota darea (24), ci sub Consulatulul lui Hirtiu
 si Pansa s'a introdusu dein nou si tienú neprecur-
 matu. Sub Consulatulul lui Q. Metelu Neposu (25)
 se liertase darea numita portorium ; er' prein im-
 partirea pamentului se pierdura decummae-le si
 scripturae-le. In temporele mai vechi sub vecti-
 gal se intielegea proprie numai tributulu aruncatu
 pre mosiele statului (agri publici). Aceste dome-
 nure le avea statulu dein agrii poporaloru supuse,
 cari cu ocaziunea cuceririi pierdeau a trei'a parte
 dein posesiunea tienuturiloru sale ; aceste dome-
 nure statulu le vendea pre un'a suma determinata
 de bani, Romaniloru, ori le dá provincialiloru pre
 decime ; in unele tienuturi se straportau colonie,
 si se oblegau cá se respundia statului a diecea
 parte a venitului ; ci acest'a se dá numai dein
 bucate, ca-ce dein gradini respundeau a cincea

(23) Cicero de off. II. 22.

(24) Dio Cass. XXXVII. 51.

(25) Cic. in Vert III. 6.

parte. Domenurile întinse le esarendau dela statu capitalistii celi mari cunoscuti sub numirea de publicani (26) ; cele mai mici le esarendau colonistii ori provincialii. Esarendarele se faceau totu la cinci ani, si censorii se ingrijeau, că se se dea ecuestrilor ; ci fiindu că veniturele aceste treceau preste substanti'a singulariloru ecuestrii, erá necesariu , că se se insotiesca mai multi , pentru că statulu se aiba ipoteca securá (27). Dupa ce se facea contractulu cu arendatorií, statulu nu se ingreia de locu a scote tributulu, — pentru că de aci in ainte tota grigea acest'a cadea pre societatea arendatoriloru, care avea de a responde statului pre terminii pusi sum'a espresa prein contractu.

In fruntea acestei societati erá unu directoru cunoscutu sub numirea de magister societatis, carele locuea in Rom'a, sub conducerea lui erau vice magistri, promagistri, impartiti in provinciile respective suboficialii acestor'a jerau tabularii (Controlorii), portitores, (perceptorii vamiloru). Tributele la casu de necesitate se scoteau sub asistenti'a militaria ; decime se plateau numai in provincie , ci se poteau rescumperá ; sum'a rescumpararei ace-

(26) Cicero pro Planc. 9.

(27) Cicero in Verr. II. 70.

stor'a se numia vectigal certum: unii vecturau decimele in natura (frumentum decumanum); provincialii in tempore de bataia ori fomete plateau decimele in duplu (frumentum imperatum); una cantitate anumita dein decime se cara in magazinulu pretoriului spre intretinerea lui si a personalului seu; decim'a impusa a se respunde in bani, se numia frumentum aestimatum.

Pasiunile si selbele statului inca se esarendau, si darile, ce se respundeau statului dein acestu ramu alu economiei se numiau scriptura. — Portoriulu intrá dein articlii de industria si de comertiu, ce se importau si esportau, si custá dein 5% procentu dela suta; dela acestu procentu se scuteau numai cerealele pentru urbe, si articlii destinati pentru méseri; atari locure de vama erau pre la porture, cali, podare si riure; ca-ce se ocupá vre una provincie, statulu punea man'a pre tote locurele vamale, de cumuva esistea atari, er' de nu, intruducea elu; spre acestu scopu erau una multíme de inspectori, colectori, cari pentru storcerile arbitrarie erau nesuferiti. Dárele dein baniale de metalu si sare (vectigalia ex metallis et salinis) se plateau cá si decimele dein a diecea parte a venitului; veniturele statului mai alesu dein baniale dein Ispani'a si Macedoni'a erau forte mari; esportulu sarei asia erá de mare, in cátu pre unele

cali scotea numai singuru sare , pentru care se numeau calî de sare. Comerçiu cu sarea fû funtan'a cea mai insemnata a venitureloru statului; de aici se plateau administratorii acelu veniture, de aici alti oficiali a statului. Accisulu viene inainte mai antaniu la a. u. 548 sub censorii M. Liviu si C. Claudiu. Romanii înca sub republica se eliberase de una mare parte a acestoru dari, ci cu tempu dârile se inmultira acumu sub unu titlu, acumu sub altulu. Tributum manumissionum erá a douadiecea parte dein pretiulu sclaviloru venduti; dein pred'a belica, erariulu capetá numai a trei-a parte, ci bunurile confiscate erau ale erariului. Erariulu seau cass'a publica de impreuna cu Archivulu statului se tienea in templulu lui Saturnu; una parte a cassei erá neatingibila, pentru care se numi aerarium sanctius; ea erá comisa in grigi'a cuestoriloru urbani, ci suprem'a inspectiune in republica erá pre lunga senatu si consuli; I. Cesare o comise grigei si manipulatiunei edililoru. Acest'a cassa erá cá unu institutu de creditu, pentru cá civii poteau imprumutá dein ea capitale pre lunga procentulu cuvenitu. Augustu concediú manipulatiunea cassei la doui pretori si-o impartí in doue parti, una parte dein ea o numi aerarium suum, pre ceea alalta, aerarium populi, dein cea de antaniu se plateau ostenií, dein a doua se a-

copereau spesele administratiunei; in cea de an-
 tantu intrau centesima rerum venalium, vicesima
 haereditatum, centesima auctionum, (licitatiuni);
 sub Caligul'a se introduse de a se incassá in a-
 cest'a parte a erariului a patrudiecea parte dela
 fia care procesu de bani castigatu, si a opt'a parte
 dein remuneratiunea dileliloru; acestu imperatu
 puse dare pre toti articlii de nutrementu, si pre
 castigurele personali. Constantinu celu mare puse
 una dare destinsa pre clasa avutiloru numita Fol-
 lis; Teodosiu unu tribut, ce se platea la targure
 si custá dein a 24-a parte a valorii lucrului ven-
 dutu. (siliquaticum). (28)

e) De dreptulu Quiritiloru erá legatu 1.) si derep-
 tulu de a votá in adunari; ci acest'a sub Tiberiu
 s'a stersu de una data cu adunarile populare, 2)
 dreptulu de a poté portá oficia, supracomande
 si preutie. Patricii dupa alungarea regiloru si a-
 propriase tote oficiale cele mai jinsemnate in statu,
 ci cu tempu dupa mai multe certe si plebea si-
 castigase dreptu la acestea, ci unele au remasu
 pentru totudeun'a in dreptulu exclusivu alu pa-
 triciiloru, atari erau: rex sacrorum, flamines, lu-

(28) Paul. Friederich Achat Nils Beschreibung des h.
 w. s. g. p. kr. Zustandes der Roemer II. Theil;
 pag. 1125—1143.

perci, potitii, pinarii, sub tempulu monarchiei dreptulu de a le conferi aceste oficia, se tienea de person'a imperatorilor; patricii si au rezervatu pentru totudeaun'a si dreptulu de a fi alesi cá intre rege. 3) de dreptulu quiritorilor se tienea dreptulu arderilor publice (Ius sacrorum); fia care familia romana si-avea datenile sale religioase si, dieii sei de casa, ci suprem'a inspectiune asupr'a ceremonieloru se tienea de pontificele macsimu.

Intre drepturile civelului personale se numerá 1) dreptulu de a fi membru alu ore carei familie romane, a participá dein bunurile si ereditatea aceleiasi (Ius gentilitatis); deca nu erá erede de pre tata (agnati), mosi'a si tota proprietatea celui mortu, remanea in posesiunea celor'alalti membrii a familiei; nemenea putea se treca dein clasa patricia la cea plebeia, nece dein contr'a, de cátu numai prein adoptiune; acestu dreptu se pierduse sub Traianu; 2) dreptulu celu dá cumnati'a de sange (Ius agnationis); in poterea dreptului acestui-a, parte succedau in bunurile remase, parte pertau tutoratulu asupr'a filiiloru necrescuti, 3) dreptulu casatoriei (Ius connubii); la inceputu casatori'a intre patricii si plebei nu erá liertata, ci dupa ce plebea potura se porte oficia de statu, disparu si acestu parte despartitoriu; si numai in respectulu casatorieloru cu persone straine seau

libertine, se cerea concesione speciale ; 4) dreptul potestății parentesci, cu care era legat dreptul de adopțiune și mancipatiune, 5) dreptul proprietății legitime (*Ius legitimi domini*). 6) dreptul de a testa. 7) dreptul de a participa la sacrale publice, pe cari le făcea pontificele măximu. Nemenea putea se fia c ve in Rom'a și in alta cetate totdeauna data; nemenea putea se fia lipsitu de dreptul civic, de nu cumva contribuia la acest'a, insulu cu purtarea sa cea rea; acestu dreptu se pierdea prein esiliu (*interdictione aquae et ignis*), deca ceneva cadea in sclavia, ci numai pana candu se afla in ea; pentru că scapandu, er lu recapeta (*Ius postliminii*); se pierdea sub imperati prein condamnarea la (banie) mine.

De civii cu dreptulu latinu (*Ius latii s. latinitatis*) se ținea Volscii, Ecvii și toti Latinii confederati ai Romaniloru; acestia recunosceau maiestatea poporului romanu, ci aveau constituțiunea loră propria, și in puterea acesteia oficialii sei proprii, se numiau socii latini nominis, și in comitia aveau unu votu; ci nu se puteau casatori cu persone romane, nu puteau face testamentu, nu puteau siera in legiunea romana, nu puteau participa la oficiale, ereditatea, și arderile romane, și cu tote că la urma toti capatara dreptulu civicu

romanu, totusi nu s'au consideratu de cives optima lege. (29)

Derepturile celoralalti aliati ai Romaniloru erau si mai restrinse, de aceste-a se tieneau tote cele alalte popora a Italiei, ca-ce acestea in puterea dreptului italicu, de care se bucurau nu puteau vota in adunarile romane, nu puteau calcula ca Latinii, la dobendirea dreptului civicu romanu, unele popora dein aceste aveau legi si oficiali proprii, in belure ajutau pre Romani cu ostile sale, ci in respectulu dariloru chiaru asia erau de ingreuiați, ca si celi alalti provinciali. Acesti Italiani in a. u. 664 in puterea legi Plotiane (legelulia Plotia), capetara dreptulu civicu romanu, si confederatiunea italica incetase cu totulu.

Locuitorii provinciiloru nu aveau drepture speciale afora de micidele concessiuni, ce li se fa ceau indata dupa supunere prein edictale gubernatoriloru, nu aveau dein gremiulu seu nece macaru oficiali si judecatori.

Colonistii erau familiile scose dein cetatile mai impopulate si asiediate in locurile ocupate spre a cultivá pamentulu, a latí cultur'a si a amalgamisá

(29) Nitschs Beschreibung des h. w. s. g. kr. Zustandes der Roemer II Theil dela pag. 985—991.

pre vechii locuitori si aveau dreptutu civicu latinu , seau italicu dupa cumu erau scosi dein Rom'a , confederatiunea latina , seau cele alalte cetati ale Italiei. Sul'a a colonisatu legiuni intregi ; acestea se numiau colonie militare , Nerone a stersu acestu usu. Coloniele si aveau oficialii proprii ; legile loru erau cele dein Rom'a.

Sub prefecturae, se intielegu cetatile supuse in urm'a turburariloru si a revolutiunei. Gubernatorii acestor'a se tramiteau dein Rom'a , si aveau nume de prefecti , acesti-a administrau dreptatea , recrutau si scoteau darea : aveau dreptulu romanu latinu seau italicu ; atari prefecture erau de exemplu in Itali'a , Capu'a , Forum Iulii , in Egiptu , Alesandri'a.

H.

Raportulu

Comitetului ales spre cenzurarea si liquidarea venitelor si cheltuielilor Asociatiunii pre an. 186²/₃ constituitu sub presidiulu Reverendisimului D. Gregoriu Mihali Canonicu.

I.

S'a luat antaiu statulu cassei cu anulu trecut, cu adunarea dein Brasioyu — unu statu de cassa = 10,979 fl. 64 xr.; acesta constă

- a) bancnote 3255 fl. 14 xr.
- b) argentu 30 fl. 50 xr.
- c) auru 74 fl.
- d) asemnatiuni ipotecarie 4700 fl.

e) obligatiuni de imprumutulu nationale si de desdaunare calculate in m. conv. 2920 fl.

aceste dau togm'a Sum'a de 10,979 fl. 64 xr.

aici pentru sum'a primirei s'a datu credibilitate protocolului principale, lipsindu documentulu de transpunere si primire originale, (actele tiparite inca ne intarescu in primire).

II.

De aici a pasitu comisiunea la revisiunea computului dein an. trecutu dein positione in positione ; (documentele respective produse de casieriu si controloru), s'au examinat intratele, erogatiunile, fora a se aflá cevasi gresieli batatorie la ochi, mai multu formale decatu esentiale.

1) La positionea 26 a protocolului principale, se afla supralocutenentele Nechita Ignatu cá membru, cu tacsele platirei pe 2 ani; acest'a o aducemu spre deslusire, pentruca D. Locotinente a reclamatu, despre altiasemenea nu s'au facut observari, pentruca n'au reclamatu.

2) La articalulu diurnalulu 82. — Obveniendu stipendiale asignate prein asociatiune si conferite prein Comitetu, fiendu cá in raportulu secretariatulu, nu s'a numitu nume, de si nuse tiene de materi'a comisiunei, audiendu intrebari in privinti'a asta, vrea a dá deslucire cá acestea suntu:

a) pentru filosofia la Vien'a, Nicolae Popu si Ioanu Dragomiru cu cate 300 fl.=600

b) La drepturi Iosifu Crisianu, Moise Brani-ste, Iosifu Cosieriu, Procopiu Lazar, cu cate 100 fl.=400

c) Gimnasisti, Aureliu Isaacu, Michailu Stre-geanu, Zacharia Bena si Nicolae Maieru a 50 fl.=200

Snm'a 1200 fl.

3) La post. 55 — bibliotecii gimnasiului de in Brasiovu s'a tramesu 60 fl., in protocolulu principale a fostu scrisu Blasiulu, recipiss'a a aratatu Brasiovulu, — ast'a — cá erore de peana, s'a coresu, cu atata mai tare ea sub positiunea 207 — ocurge subventiunea de 60 fl. tramisa gimnasiului de in Brasiovu.

Dupa ce s'au alaturatu perceptiunile de in 28 Iuliu 1862 pana in 31 Augustu 1863 — s'au aflatu

1. Intrate in bancnote 3776 f. 22 xr.
2. argentu 75 f. 25 xr.
3. auru 161 St. in 939 f. 20 xr.
4. oblegatiuni ipotecarie 12200 f.
5. oblegatiuni private 1100
6. „ publice de statu in moneta conv. 4920

Totalulu perceptiuniloru anului acestui'a

23.009 f. 67 xr.

Erogatele au fostu pre anulu resp. 2542 f. 80 xr.

Starea activa a casei remane 20466 f. 87 xr.

Acuratate — curatiania — punctuositate —
Buchhalterei — votu de mu tiamita.

III.

Revisiunea computului espensiunilor de Cancellaria ;

Pentru Cancellaria s'a preliminatu prein Comitetu in 8 Octobre 1862 . . . 100 fl.
 amesuratu documentelor s'a facutu spese
 . . . 59 fl. 96 xr.

Restulu de casa — 40 fl. 4 xr.
 cari au de a trece cá perceptiuni noue in fondulu pentru spesele de Cancellarie ; cu urmatoriele subtrageri :

1 nr. pus. 51. de dato 20 Februaru 1863 — in documentulu nr. 28 — i competu Secretariatului 10 xr., de ora ce in respectivulu documentu se arata 10 xr. mai multu spediti de catu cm s'a trecut in ra iuni.

2. Nr. pus. 59. de dato 21 Ianuariu 1863 — documentulu 36. mai are de a primi ratiucinantele 4 xr. — fiendu cá protocolulu suna numai de 21 xr. er' documentulu despre 25. = 14 xr.

Cass'a dara liquida . . . 39 fl. 90 xr.

Iosifu Popu
 ref. Comisiunei ad hoc.

J.

Raportulu Comisiunei,

care dein partea Adunarei generali a III. tienute de Asociatiunea Transilvana pentru literatur'a și cultur'a poporului romanu la Blasiu in 1863. fù in-sarcinata cu preliminarea budgetului Asociatiunei pre Anulu 186³/₄.

Dupa dechiararea facuta de Suplenitoriulu Casirului D. Controloru Bachu, Asociatiunea are bani gat'a, despre cari intru intielesulu statutelu pote despune liberu Cluj / Central University 1232 fl. și interese dupa capitalurele elocate

. 911 fl.

cu totulu sum'a despunivera 2143 fl.

calra care Comisiunea mai adause 700 fl. bani ,

despre cari potemu supune cu securitate, cumu cà intru intielesulu statutelu voru fi despuniveri dein tacele de membri si daruirile, ce voru incurge pana la 1-a Ianuariu 1864, si stator' sum'a asupr'a careia se-si estindia preliminaratiunea in

. 2843 fl. v. a.

Acesti 2843 fl. dupa opiniunea Comisiunei, amesuratu scopului Asociatiunii aru fi se se in-trebuintieza in modulu urmatoriu :

- 1) remuneratiunea Secretariului secundariu 200 fl.
- 2) spesele Cancelariei Comitetului (că si in a. tr.) 140 fl.
- 3) stipendia pentru studenti 1600 fl. adeca cu 400 fl. mai multu, că in a. tr.
- 4) stipendia pentru doi teneri romani, cari s'au cualificatu in vreo maiestria si cari voliescu a se face maiestri 200 fl.
- 5) spre a se cumpará carti pentru bibliote- c'a Asociatiunei 100 fl.
- 6) pentru inavutirea Museului seau a biblio- tecei dela Gimnasiulu national de in Blasiu si Brasiovu câte 60 fl. v. a. 120 fl.
- 7) premiale defipte in punctulu XIV de in protocolulu despre a II siedintia a Adunarie tienute in Brasiovu, la cari in anulu acumu inchiaiatu nu s'au aflatu concurenti, cari se fia corespunsu conditiuniloru prefipte — se se deè in anulu venitoriu amesuratu despuneriloru facute de acumu numit'a Adunare generale, adeca:
 - a) 100 fl. v. a. pentru cea mai buna carte (că de 10 cole tiparite) despre inaintarea econo- miei de campu si a pomariei intre romani=100 fl.
 - b) 50 fl. impartiti in doue pentru doi insi,

cari cu ocasiunea adunarii venitorie voru adeveri
cumu că au celi mai multi fragari destinati pen-
prasirea vermiloru de matasa . . . 50 fl.

c) pentru unu individu, care in cursulu anului,
va invetiá mai bene art'a stenografica si va dá
chiaru in adunarea generale venitoria probe despre
a s'a capacitate si istetme . . . 100 fl.

8) spese extraordinarie ale Comitetului
. 120 fl.

sum'a cuprinsa in prelim. 2730 fl.

preste care suma preliminata sum'a despunivera
intrece cu 113 fl. v. a. Comisiunea lasà neatinsa
acesta suma de 113 fl. cá intemplandu-se se se ié
de bunu concursulu pentru premiulu de meseriasi,
seau celu pentru progresulu in art'a stenografica,
ea se fia la despunerea onoratei Adunari.

Blasiu in 8 Septembre 1863.

preia

I. M. M o l d o v e a n u

reportatoriu.

K.

List'a despre primirea baniloru cã
tacsã ordinarã etc. cu ocasiunea a-
dunãrei generale a Asociaþiunii
lit. etc. Romana Transilvana in Bla-
siu, prein Comisiunea subscrisã in
7 si 8 Septembrie 1863. s. n.

1. Axente Severu tacs'a ordinarã pro 1862
dela 7 membrii 35 fl.

totu de acolo tacs'a pentru Diplome 21 fl.
dto tacs'a dela 10 membrii pro 1863 50 fl.

dto daturã dela Comun'a Galtiu si Santu-Im-
bru 16 fl. 67 xr.

2) Dela Colectorãiu de in M. Vasarhei tacs'a pro
1863 dela Iosifu Gerendi Consiliãru de Tribu-
nalulu criminalu 5 fl., dela Eremie Ladosianu proprie-
tãriu in Santu-Georgi 5 fl., dela Sandu Santgior-
geanu de in Craifalau 5 fl. pentru diploma 1 fl.
. Sum'a 16 fl.

3. Gavrilã Popu Profesorãiu Gimnasialu in
Blasiu tacs'a pro 1863 5 fl.

4. Aronu Boerãiu Profesorãiu Gimnasialu in Bla-
siu tacs'a pro 1863. 5 fl.

5. Theodoru Popu Parochu dein Farageu cá membru nou tacs'a pro 1863 5 fl. pentru Diploma
1 fl. 6 fl.

6. Dela Colectoriulu dein Fagarasiu Georgie Fogarasianu tacs'a pro 1863 dela 6 Comune 30 fl.

7. D. Ioane Deacu Protopopu in Sabesiu tacs'a pro 1863 5 fl.

8. dela D. Protopopu Georgie Crisianu cá membru nou pro 1863 si Diplom'a 6 fl.

9. dela D. Consiltariu Guberniale Alesandru Lazaru pro 1863 5 fl.

10. dela D. Iosifu Hodosiu Dr. Vice-comite dein Zarandu pro 1864 5 fl.

11. dela D. Amosu Francu H. V.-Comite 5 fl.

Sum'a 210 fl. 67 xr

A l e s a n d r u B a c u
Controloru

I o a n u P. M a i o r u
cá Preses

I o a n n e T i p e i u
cá membru

Sum'a susu insemnata de doua sute diece fi-orini si 67 xr. v. a. au primit'o subscrisulu. Blasiu in 8 Septembrie 1863

A l e s a n d r u B a c u
Controlorulu Asoc.

L.

Cuventarea D lui V presiodinte T. Cipariu disa cu oca siunea inchierei si edintiei II. si de in urma, a adunarei gen. a Asociatiunei de in 7 si 8 Septembrie 1863.

Domnilorn si Fratiloru! Stralucita Adunare!

Terminandu lucrările nostre cu ajutorulu lui Ddieu, mi liau volia, Domniloru, inca una data a atrage atentiunea stralucitei Adunari la acelu puntu destintu, carele in viati'a si istori'a poporaloru civilisate, e punctulu de splendore, — educatiunea tinerimeii. Eu nu aflu destule cuvente in cugetulu meu, cu cari asi volii, se strabatu si pana la rerunchii fia-carui romanu, de facia au absente, cá natiunea romana se liè a mâna una data si câtu se pote mai forà amenare, eaus'a acesta cu tota seriozitatea, si se se resolbe aface tote sacrificiale, câte se ceru materialmente, in favorea acestei cestiuni ardiatorie de cea mai neamenabila necesitate. Eu asi dorii cá candu se lucra despre reascerea politica a natiunei, totu de una data, se se puna fundamentulu celu mai solidu pentru re-

nascerea aceleasi si cea intelectuale. Natiunea romana, dotata dela providenti'a eterna, cu cele mai frumoase si destinte talente ale mentei si ale anemei, nu pote se mai remania inapoia nece uneia natiuni. Starea materiale inea, de si nu prea splendida, inse totu asia e de insemnata, câtu nece dein asta parte nu se pote dá locu nece unei escusatuni. Unde nu lipsesce bun'a volientia, Domniloru, acolo nu'au lipsitu nece medilocene nece una data. Esemplele altoru popora mai mici si mai sarace de câtu noi, dau probe invederate, panà unde pote se ajunga omulu cu zelulu nepregiatatoriu si cu curagiulu de fieru. Si cá se retacu alte esemple mai de aproape, — destulu ne este, a aruncá unu ochiu atentivu asupr'a acelu poporu numerosu alu Irlandiei, carele nu are nece imbracamente, nece panaa de tote dilele si cu tote astea si-rumpe diumetate, bucatur'a dein gura, bucatur'a, carea o a cersit'o pre stradele cetatiloru si sateloru, si pre malurile mâriloru — si acesta diumetate de bucatura o cosecreza spre sustinereea nu numai a Clerului seu, ci si a instituteloru filantropice si de educatiune.

Educatiunea teneremei nostre in acesta tiera, incepundu dela celu mai ticalosu fetioru de porcariu, si dela cea mai afumata coliba, a devenitu una necesitate atatu de formidabile. — câtu

mai e' cu putentia a o ignorá. Detorenti'a nostra a tuturor, mai d'cu una data, si a membriloru acestei nobili Asociatiuni specialmente este, a colucrá spre acestu scopu atátu de umanu, atátu de nationale, dein tote poterile nostre fizice si morali, unulu câte unulu si toti impreuna.

Se ne damu, Domniloru, man'a, cà vomu face acest'a cu tota seriositatea si cu totu zelulu possibile de la noi. Si se nu ne departamu dein acestu locu santu, si dein accsta adunare, fora de a ne jurá in conscientiane, cumca vomu impleni acesta santa detorentia fora pregetu si fora crutiare. Si atunci vomu pote avé multumire interna, cumca amu colucratu la edificiulu culturei si literaturai natiunali romane.

Adaugu multiamit'a mea sincera si caldurosa, cà stralucit'a Adunare a ajutatu nepotentiiloru mele in conducerea afaceriloru acestei adunari, — carea prein acest'a o si inchidu.

S e t r a e s c a n a t i u n e a !

31. 27. 12. 89.

